No. 1530 Zaterdag 26 April 1913. 30ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

MEMORIE VAN ANTWOORD.

Vervolg.

Art. 85. Betreffende de quaestie van het oprichten van een openbare school op Simpsonsbaai, kan de Gouverneur den Raad het volgende mededeelen.

Toen hij den laatsten keer, in 1911, op St Martin was, besprak hij de zaak met den Gezaghebber, die de oprichting van een openbare school op Simpsonsbaai niet noodig oordeelde, omdat er daar een goede bijzondere school was, en de openbare school, zoo deze er kwam, maar door zeer weinig kinderen bezocht zou worden. Bovendien was, volgens den Gezaghebber, de bevolking met de bijzondere school zeer goed te vreden, en ging de drang, om er een openbare school te hebben, uit van personen, die niet op Simpsonsbaai woonden, en er dus ook nooit hun kinderen ter school zouden zenden.

Daar de quaestie in den Raad van Politie opnieuw ter tafel werd gebracht, heeft de Gouverneur den Gezaghebber nogmaals om inlichting gevraagd en hem verzocht te melden, of de toestand ook soms was veranderd.

Hem werd toen in een schrijven van December 1912 meegedeeld, dat Simpsonsbaai een bevolking had van 263 zielen, waarvan er 149 Katholiek en 69 Protestant waren: dat er waren 44 huisgezinnen, met 71 jongens en 47 meisjes: dat van de jongens er 22 beneden de 6 en 12 boven de 15 jaren waren, en van de meisjes 22 beneden de 6 en 5 boven de 15 jaren: dat de school werd bezocht door 63 kinderen, waarvan er 58 katholiek waren: dat er onder die laatsten vijf waren, die niet op Simpsonsbaai woonden, maar die het water overstaken om er naar school te komen, terwijl zij, zonder dat te doen, te Koolbaai op school hadden kunnen gaan: dat hij overtuigd is, dat als er een openbare school komt deze niet door de katholieke kinderen zal worden bezocht, hoogstens door een paar.

Waar de toestand zoo is, meent de Gouverneur, dat het Bestuur er niet toe kan overgaan om, naast de goede bijzondere school, op Simpsonsbaai nog een openbare school te bouwen, die waarschijnlijk door hoogstens 15 kinderen zou bezocht worden: te meer daar er op het kleine St. Martin reeds 4 openbare scholen en 2 bijzondere scholen zijn.

Willen de ouders hun kinderen niet naar de katholieke school zenden — wat ondertusschen heelemaal niet blijkt — dan kunnen zij ze naar Koolbaai sturen, wat volstrekt niet te ver is. Wel moeten ze daarvoor even het water worden overgezet, doch dat beteekent op dat visschersdorp, waar ieder zijn bootje heeft, niet veel.

Wellicht is het mogelijk, door het maken van een bruggetje, een verbinding van Simpsonsbaai met het overige deel van St. Martin tot stand te brengen. Wanneer de Gouverneur, in Mei a.s., op het eiland komt, zal hij dit onderzoeken.

Art. 95. De Gouverneur blijft het toekennen van de voorgestelde personeele toelage aan den Gezaghebber van St. Eustatius zeer gewenscht achten.

Het zou te betreuren zijn, zoo deze verdienstelijke ambtenaar, om zijn financieele positie te verbeteren, binnenkort zijn betrekking ging neerleggen. De katoencultuur op St. Eustatius zou dan hoogstwaarschijnlijk weer zeer spoedig verloopen.

Art. 128. De quaestie van het instellen van een speciale havenpolitie heeft reeds meermalen bij het Bestuur een punt van overweging uitgemaakt: doch het bleek, dat daaraan groote kosten verbonden zijn.

Wordt uitbreiding van de politie noodzakelijk, dan zal nog weer ernstig worden nagegaan, wat er in die richting gedaan kan worden.

Art. 133. De Gouverneur blijft het beslist noodzakelijk achten, dat er hier een leider is voor de hoedenindustrie, zoo men niet wil, dat de werkelijk prachtige resultaten, die in de laatste jaren verkregen zijn, weer verloren gaan.

De persoon, die daarvoor op het oogenblik het meest geschikt is, is ongetwijfeld de heer H. J. Cohen Henriquez; doch het is niet mogelijk dezen ambtenaar — zooals dit tijdelijk geschiedde — postdirecteur te laten en hem dan geheel aan zijn eigenlijke werkkring te onttrekken, om zich met de bevordering der hoedenindustrie bezig te houden.

Bovendien is het hier geen betrekking, die tijdelijk vervuld zal moeten worden. Er zal hier, volgens den Gouverneur, permanent iemand moeten zijn, die zich met de leiding van die industrie belast, en tracht deze meer en meer een bron van inkomsten te maken voor de arme bevolking onzer kolonie.

Wanneer men bedenkt, welke zegen in het afgeloopen jaar die hoedenindustrie voor de bevolking is geweest, en hoe de kleine zevenhonderd duizend gulden, die aan de vlechtsters is uitbetaald, duizenden voor misére heeft bewaard, zou het volgens den Gouverneur onverantwoordelijk zijn, zoo niet alles werd gedaan om die volksindustrie, zooveel als maar doenlijk is, te bevorderen en te ontwikkelen.

En op de allereerste plaats is daarvoor noodig leiding.

Vroeger werd er een grove, over het algemeen slecht gevlochten hoed, van altijd denzelfden vorm, op de markt gegooid; die, omdat hij goedkoop was, in den vreemde, vooral in Amerika, nog veel afnemers vond; doch het moet, dunkt den Gouverneur, duidelijk zijn, dat die wijze van werken niet de goede is.

Men moet trachten het artikel te verbeteren, en de hoeden te kunnen leveren, zooals ze oogenblikkelijk gewild zijn, met smallen rand of breeden rand, met hoogen of lagen bol, en in verschillende kwaliteiten.

Dat de industrie zóó gedreven veel meer moet kunnen opleveren, is zonneklaar, en werd trouwens door de hoogere opbrengst bewezen.

Om dat doel te bereiken is er echter een deskundige leider noodig. Had men die niet meer, dan zou de industrie, die prachtig is vooruitgegaan, weer in minder dan geen tijd inzinken.

Dat de propaganda, die er voor de Curaçaosche stroohoeden wordt gemaakt, in verkeerde richting wordt gestuurd, zooals vele leden beweren, kan de Gouverneur heelemaal niet inzien.

Hij had gaarne gewild, dat die leden hadden aangegeven, waarin het verkeerde gelegen was.

De quaestie of de grootere uitvoer meer aan den Chineeschen opstand dan aan een praktische propaganda is toe te schrijven, zal de Gouverneur niet trachten uit te maken. Volgens hem is het succes voor het grootste deel toe te schrijven aan het feit, dat er een beter en meer gewild artikel op de markt wordt gebracht.

Na den terugkeer van den heer Henriquez uit Maracaibo is het stroo den eersten tijd veel beter geweest. Later werd het dikwijls weer slecht, doch daarvoor kan niemand hier aansprakelijk worden gesteld.

Men kan slechts zeggen, dat de ernstige pogingen van den heer Henriquez om goed stroo te krijgen, helaas, nog geen blijvend resultaat hebben gehad.

De poging zelve blijft toch zeker prijzenswaardig.

Dat Venezuela een zware concurrent is geworden van Curaçao is niet juist.

Er is van Maracaibo uit een partijtje hoeden, die Curaçaonaars, daar woonachtig, gevlochten hadden, door tusschenkomst van een koopman hier, naar New-York verzonden; doch voor concurrentie van Venezuela, op eenigszings groote schaal, is niet te vreezen.

De massa der bevolking zal zeker de gewone soort hoeden blijven vlechten, de zoogenaamde staple hats.

Dat belet echter niet, dat men er naar moet streven om die hoeden beter te doen maken: wat dan ook bij honderden vlechtsters al mooie resultaten heeft opgeleverd, doordat zij voor de hoeden veel hoogere prijzen konden bedingen.

Zij zijn lang niet zeldzaam de vlechtsters, die vroeger hoogstens f 2,50 à f 3,50 voor een dozijn hoeden kregen, naar gelang de markt was, en die nu voor een dozijn, dat zij in weinig meer tijd maken, f 12,— à f 18,— betaald krijgen.

In 1910 werden uitgevoerd 70567 dozijn hoeden voor f 213650, d.i. gemiddeld f 3,03 per dozijn.

In 1911, 108164 dozijn voor f 432993, d.i. f 4.— per dozijn.

In 1912, 133333 dozijn voor f 756272, d.i. f 5.67 per dozijn.

Dat de vlechtsters die er aanleg voor hebben, fijne hoeden leeren vlechten, waaraan zij meer verdienen, kan men toch zeker niet verkeerd noemen. Zou er voor dat soort geen voldoende afzet meer zijn—wat voorloopig niet waarschijnlijk schijnt, omdat er veel meer gevraagd worden dan kunnen worden geleverd,—dan kunnen zij de grovere soorten maken.

Iemand, die zijn handwerk goed verstaat, zal er in het algemeen toch meer profijt van trekken dan iemand, die het maar gebrekkig kent.

De zorg om goed en goedkoop stroo te krijgen, wordt nimmer uit het oog verloren. In Suriname wordt getracht om de palmsoorten, die dit leveren, aan te kweeken, en ondertusschen worden pogingen gedaan om goed stroo van elders te bekomen.

Ook wordt al het mogelijk gedaan om te zorgen, dat de vlechtsters voor haar hoeden een billijken prijs erlangen, doch waar het Bestuur zelf niet als koopster op kan treden, is dit niet altijd even gemakkelijk.

Dat een traktement van f 4000.— voor den leider van de hoedenindustrie te hoog zou zijn, meent de Gouverneur te moeten ontkennen.

De heer Henriquez heeft als Postdirecteur f 3500. — en een huis, waarvoor hij slechts een betrekkelijke lage huur betaalt.

Dat hij nu voor de nieuwe betrekking, die, wanneer hij haar goed wil vervullen, veel moeilijker is dan die van postdirecteur, f 4000,— krijgt, is toch zeker niet meer dan billijk.

NOTA VAN WIJZIGING.

Om aan het verlangen van den Kolonialen Raad te voldoen heeft de Gouverneur verschillende posten gewijzigd. Het eindcijfer der begrooting voor 1914 wordt daardoor gebracht op fl 1.031.274.

Ook nog andere wijzigingen worden door den Gouverneur voorgesteld.

Totdusver werden de voor de schutterij bestemde Beaumont geweren en het daarbij behoorende lederwerk geregeld door militairen onderhouden. Daar dit voor die militairen — wegens het groot incompleet bij de compagnie — bezwaarlijk wordt, blijkt het noodig dit onderhoud aan burgers op te dragen, waarvoor een crediet van fl 75,— wordt aangevraagd.

In verband met de uitbreiding van het leerplan van het onderwijs op de herhalingsschool op Aruba, waar de eenjarige cursus in een tweejarigen cursus is veranderd en de lesuren van vijf op 10 's weeks zijn gebracht, is de toelage van den leider van den cursus verhoogd met fl 150—'s jaars.

Tengevolge van de terugkeer van verlof van het hoofd der school te Kralendijk, is de tijdelijk op die school werkzaamgestelde kweekelinge overbodig geworden. In verband met hare eervolle ontheffing wordt art. 68 met fl 400— verminderd.

Met het oog op de wenschelijkheid om, op de in 1915 te San Francisco te houden wereldtentoonstelling, een behoorlijke reclame te maken voor de haven van Curaçao wordt een bedrag van fl 5000, dat door Z. E. den Minister van Koloniën is voorgesteld, aangevraagd, ter bestrijding van de daarvoor te maken kosten.

Ten gevolge van de voorgestelde wijzigingen wordt de raming van de bijdrage uit 's Rijks schatkist verhoogd met fl 4.408— en gebracht op fl 320.040.—

HET DEBAT.

De Heer H. P. DE VRIES heeft gezegd: „dat hij met groote belangstelling de debatten heeft gevolgd; hij heeft zich daarin niet gemengd, in de eerste plaats, omdat hij het ontwerp in quaestie niet genoeg heeft ingestudeerd, en in de tweede plaats, omdat hij door de indrukken van de gevoerde debatten zijn opinie wil vestigen."

Wij constateeren: Het geheele Ontwerp was 4 artikeltjes groot, en van deze 4 was slechts 1 artikel, namelijk art. 2 hoofdzaak, omdat het de

LIEFDE EN LIJDEN.

(Historische Roman.)

XVI.

Ter herinnering: Een jong krijgsman, Edgar Gloswood, is in ballingschap naar Cornwall gezonden; Zijne vrouw Anna is hem met hun dochtertje, eveneens Anna geheeten, in zijne ballingschap gevolgd; Edgar moet daar mijnarbeid verrichten en ligt thans ziek in het armoedig huisje, dat hun tot woning is gegeven. Hij wordt door zijne vrouw en een zekeren Deyman verpleegd; deze heeft een dokter ontboden, welke zich echter bij zijne komst tegenover Anna zeer beleedigend en stootend heeft gedragen.

Ofschoon Edgar in zijn gewone omgeving bleef, herstelde hij toch, maar langzaam, zeer langzaam! En terwijl Anna, en Deyman dag na dag hun uiterste krachten inspanden, om dat dierbare leven te redden, was er ook op het kasteel van den Graaf van Ellislaw veel gebeurd. De oude vader, sedert het vertrek zijner dochter van allen steun beroofd, voelde maar al te goed, dat zijn levensjaren ten einde spoedden; meermalen had hij een brief naar Cornwall gezonden, maar telkens kwam de bode terug met denzelfden brief, daar de gevangenen geen correspondentie mochten voeren met de buitenwereld. En toch, de oude man had nog slechts één verlangen, hij wilde vóór zijn dood nog eenmaal zijne dochter, zijn schoonzoon en de kleine Anna zien. Maar hoe zou dit mogelijk wezen! Hij wist niet eens of zij allen nog leefden, dan wel reeds gestorven waren. Hij moest en zou ze echter zien, zoo ze nog leefden. Hij had zich daarom op zijn ouden dag, moeiten noch ontberingen vreezende, naar Helstone begeven, een plaatsje op nog geen half uur afstands van Cornwall gelegen. Daar woonde Smedley, de opzichter der mijnen, en eenige voorname families hadden er hun buiten omdat het er zoo'n prachtige natuur was: de mijnen van Cornwall, plaats van ellende, waar de dood u overal tegengrijnsde, waren door een tamelijk hoogen bergrug van het vroolijke Helstone gescheiden.

Toen Edgar in zooverre was hersteld, dat hij een wandeling kon doen, werd hem toegestaan, — dat hij zich met vrouw en kind daarheen te begeven; men merkte echter, dat er gevaar voor ontvluchting bestond, ofschoon hij nooit uitging zonder geleide, en men had daarom dit verlof reeds spoedig ingetrokken. Wat was de reden hiervan geweest?

Anna liep daar eens te wandelen, terwijl Edgar zijn linker arm zwakjes om haren hals had geslagen om steun te hebben.

Opeens stond ze stil en zag recht voor zich uit, ze wees Edgar op iets in de verte; ook Edgar keek scherp toe.

„Dat is vader," zeide Anna tot hem!

„Wel neen, vrouw, was toen zijn antwoord geweest, gij vergist u zeker; dan was hij reeds lang bij ons geweest; dat begrijpt ge toch wel?"

„Zeker, Edgar, maar gij weet toch wel, dat de toegang tot de mijnen van Cornwall voor iedereen ten strengste is verboden? We moeten nog een eindje verder doorloopen, om ons te kunnen overtuigen. Verbeeld je, dat we hem hier eens ontmoetten!"

Hun begeleider had dit alles gehoord! Helaas! Hij plaatste zich recht vóór hen en zeide:

„Het spijt me wel; maar ik mag 't niet toelaten; bovendien het uur is daar, om terug te keeren!"

Er was niets aan te doen; ze moesten gehoorzamen!

En toen ze den volgenden dag, zoodra ze konden, weer een wandeling wilden gaan maken, werd hun medegedeeld, dat het hun toegestane verlof van af dat oogenblik was ingetrokken!

Dit was weer een offer voor die zwaar-beproefde vrouw! Dit viel haar echter minder zwaar, daar het slechts een vaag vermoeden van haar was dat haar vader zich in Helstone bevond! Ze had eens moeten weten, dat zij zich zoo dicht bij haren vader bevond en dat deze reeds meermalen moeiten had gedaan, om tot zijne dochter te worden toegelaten, maar telkens te vergeefs!

Kan men wel grooter zielelijden uitdenken, dan zich zoo dicht te bevinden bij zijne dierbaren en hen niet te mogen bezoeken? Anna wist niets met zekerheid omtrent haren vader: de oude graaf daarentegen kon, als hij naar een der heuveltoppen was gewandeld, in de verte door de zwarte stofwolken heen het werkvolk zien zwoegen en dacht dan: daar werkt ook mijn schoonzoon: daar leeft ook mijne Anna!

De Graaf zag geen middel om tot haar te kunnen gaan; hij wist niets van hetgeen Anna vermoedde; maar deze zou niet rusten, voordat ze volkomen zekerheid had gekregen, of haar vader zich in Helstone bevond, ja dan neen! Ze beschikte nog steeds over den trouwen Deyman; deze zou haar helpen!

De Graaf van Ellislaw zat eens in de tuinkamer van zijn huis te Helstone te mijmeren en nieuwe middelen te beramen, om tot zijne dochter te worden toegelaten, toen men hem kwam zeggen, dat er iemand was om hem te spreken.

„Wat wil men van me, zeide hij? Ik heb niemand noodig; men moet mij ook maar met rust laten! Is 't een arme? Geef hem dan maar een aalmoes!"

De bediende ging heen, maar kwam onmiddelijk terug met de boodschap: „Heer Graaf, hij wil geen aalmoes aannemen, maar wil u persoonlijk spreken."

„Laat hem dan maar binnenkomen, antwoordde de Graaf.

Deyman-want hij was 't — trad binnen en groette den Graaf beleefd, die al aanstonds opmerkte, dat er in het arme plunje iets meer stak dan een gewoon bedelaar.

„Heb ik de eer te spreken met den Graaf van Ellislaw, vroeg Deyman?

subsidieverhooging bepaalde. Dat ééne artikel was echter door dit lid van den Raad na verloop van een half jaar nog niet genoeg *ingestudeerd*!! De Heer DE VRIES staat hier algemeen bekend als een gladde bol, een schrandere kop. Hoe komt ZEd. nu op eens zoo dom, en weet hij nog van niets, nadat maanden achtereen verschillende couranten hadden vol gestaan over deze brandende quaestie? Och, ZEd. houdt zich maar van den domme; op deze manier kon hij zonder eigen opinie ter algemeene raadzitting verschijnen en zijn beslissende stem, o zoo objectief! geheel en al laten afhangen van *indrukken*, opgevangen gedurende de openbare behandeling.

Hij verklaarde verder met aandacht geluisterd te hebben naar het Katholieke lid, den Heer SUTHERLAND „omdat deze naar sprekers meening bijzonder zakelijk is geweest."

Na deze hoofsche buiging voor rechts, geeft hij een geruststellend knipoogje aan links, en verklaart: „Of het bijzonder onderwijs goed is of niet, is spreker niet bekend."

Maar het andere, niet minder zakelijke Katholieke lid, de Heer ZEPPENFELDT, en de beide Gemachtigden van den Gouverneur, hebben toch gedurende diezelfde zitting officieele rapporten aangehaald, waarin dat onderwijs geprezen wordt als goed en over het algemeen zeer voldoende. Heeft de Heer DE VRIES van dit gedeelte van het debat dan geen indrukken opgevangen? En hij heeft met zooveel belangstelling geluisterd, omdat hij zelf niets, absoluut niets wist!

De niet-Katholieke wn. schoolopziener, een deskundige op dit gebied, had kort te voren de mooiste getuigenis gegeven van het Bijz. Onderwijs. Met instemming haalde deze schoolopziener het gunstig oordeel aan van een Onderwijzeres aan de Openbare School verbonden. Dit alles maakte geen indruk. Waarom niet? De objectieve indruk der gehouden debatten moest beslist ten gunste van het R.K. Bijz. Onderwijs uitvallen, maar dat mocht niet.

Alleen de Heer WINKEL, die nooit eenige R.K. School heeft bezocht verklaarde het Bijz. Onderwijs voor onvoldoende. Uiterlijk gaat de Heer DE VRIES niet met dit ongunstig oordeel mee, maar „of het goed of slechts is, is hem niet bekend", hij klaagt: Het bestaat hier eenmaal en zal blijven bestaan, of men er van houdt of niet."

Deze *objectieve*? jammerklacht verraadt het heimelijk overloopen naar het Kamp der leden WINKEL en LANSBERG, sprekers der Oppositie.

De Heer SUTHERLAND wordt reeds *niet-zakelijk* genoemd, als hij zoo verstandig is niet in te gaan op de opmerkingen der Oppositie, betreffende de kosten van het Bijz. onderwijs. De Heeren WINKEL en LANSBERG hadden er toch op aangedrongen, dat die kosten zouden worden opgegeven door de Missie. Deze wensch kwam den Heer DE VRIES *alleszins billijk* voor!

Wat heeft de opgave der totale onkosten van het Bijz. Onderwijs dan toch te maken met een aanvrage om verhooging van subsidie? Moet men dan weten, welke de uitgaven der R.K. Missie zijn om de uitgaven van het Gouvernement te kunnen bepalen? Wat heeft dat met elkander uit te staan? De Heeren zijn wat erg onbescheiden en hinderlijk nieuwsgierig. De quaestie waar het om gaat is eenvoudig deze: Voor het onderwijs van een kind, schoolgaande op de Bijz. School, heeft het Gouvernement tot dusverre bij f 6.30 per jaar.

De Missie klaagt, dat dit te weinig is; wat ieder onbevooroordeelde zal moeten toegeven. De Gouverneur stelt hierop voor de subsidie te verhoogen tot f 9.25 per jaar en per kind.

Nu is het slechts de vraag, of dat billijk is; m.a.w. men moet onderzoeken, of dat geld goed besteed is, of een kind, schoolgaande op de Bijz. School, tegen betaling van Gouvernementswege van f 9,25 per jaar, voldoende onderwijs ontvangt.

Of de Missie daar nu f 100 bij wil leggen, of f 50, gaat niemand aan. Een ieder kan op z'n vingers uittellen, dat f 9.25 geen bekostiging zijn kan van een vol jaar voldoend onderwijs. Daar moet dus bij; het hoeveel is de zaak van de R. K. Missie. Zij moet weten, wat zij voor het R. K. Bijz. Onderwijs overheeft.

In vergelijking met de kostenrekening van de leerlingen van het Openbaar Onderwijs is f 9.25 voor het Gouvernement een prachtig aanbod. De Gouverneur en de Hooge Regeering hebben het dan ook gretig en dankbaar aangenomen.

Waarom stond de Heer DE VRIES niet eveneens op dit allerredelijkst standpunt?

De Heer WINKEL had een heele reeks groote getallen en cijfers genoemd, waarin hij onmogelijk, alleen op het gehoor af, te volgen was, laat staan te controleeren. Toch staat de Heer DE VRIES naast WINKEL. ZEd. vraagt niet, dat deze zijn beschuldiging van foutieve opgave van het getal schoolgaande kinderen op schrift zal stellen om die getallen later eens kalm na te kunnen rekenen en deze voor hem geheel nieuwe quaestie voldoende in te studeeren, neen, nu heeft de Heer DE VRIES ineens al die getallen voldoende praesens en overschouwt de geheele quaestie in één blik. De Heer WINKEL heeft volgens hem gelijk, want hij eischt, dat de Gemachtigde van het Bestuur zal aantoonen, waarom de berekening van den heer WINKEL niet deugdelijk is.

Nooit of nimmer was er aanmerking gemaakt op de opgave van het getal schoolgaande kinderen;

nooit of nimmer hadden de ambtenaren, met de controle daarover belast, aanleiding gevonden deze opgave te mistrouwen;

de heer WINKEL echter lanceert een beschuldiging, welke op dat oogenblik door niemand gecontroleerd kon worden, en aanstonds springt de Heer DE VRIES WINKEL bij en eischt, niet dat de schuld van het Bijz. Onderwijs, maar dat de ondeugdelijkheid der beschuldiging bewezen moet worden. Het schijnt voor den Heer de VRIES voldoende, dat het R. K. Onderwijs beschuldigd wordt, om van de schuld daarvan reeds overtuigd te wezen.

Neen, de Heer DE VRIES was niet objectief, al hield hij zich zoo; hij had wel degelijk een vooropgezette meening, al durfde hij er niet voor uit komen. Reeds voor hij de quaestie voldoende had ingestudeerd, was hij in zijn hart tegen subsidie-verhooging voor het R. K. Bijz. Onderwijs.

De pauze bracht uitkomst. De Heer DE VRIES voelde zich niet op zijn gemak.

Na afscheid genomen te hebben ging hij naar huis.

De vrienden zagen dit met leede oogen. Een paar voorstanders van de Openbare School en aanhangers der loge, gingen hem spoedig achterna en brachten hem met triomfantelijke uitdrukking op het gelaat weer binnen de raadzaal.

Bij stemming over art. 2 stemde de Heer DE VRIES tegen.

Een paar weken later diende ZEd. zijn ontslag in als lid van den Raad. De Heer DE VRIES hadde beter gedaan nimmer zitting te nemen. Zijn naam als eerlijk man heeft thans niet weinig geleden, bij vriend zoowel als vijand.

BESMETTINGSGEVAAR.

Curaçao bleef tot dusverre, Gode zij dank, bevrijd van pest, cholera, pokken en gele koorts, hoewel deze ziekten in de laatste jaren meermalen van nabij dreigden en de omliggende havens besmetten.

De groote waakzaamheid van den Geneeskundigen Raad dient geloofd, de voorzorgsmaatregelen van quarantaine en stadsreiniging, door het Bestuur steeds bij tijds genomen, dienen geprezen te worden.

Nu verleden week weder quarantainemaatregelen werden uitgeschreven tegen schepen komende van Santa Martha, en tegen schepelingen komende van Rio Hacha, Puerto Columbia, Sabanilla, en Carthagena kwam ons een zeer verstandige opmerking ter oore.

Deze maatregelen zijn ook uitgestrekt voor de havens van Bonaire en Aruba, uitstekend! Maar zij werden eerst genomen, nadat OP CURAÇAO bericht was ontvangen van het bestaan eener besmettelijke gevaarlijke ziekte in Sta. Martha. Toch heeft Aruba veel meer dan Curaçao aanraking met de havens van Columbia. Zou er op Aruba dan niet al eerder iets van gemerkt moeten zijn? Worden de schepen op Aruba wel gevisiteerd, als zij van vreemde havens komen, evenals dit hier op Curaçao geschiedt?

Dat zieke passagiers, komende uit den vreemde, eenvoudig worden toegelaten is zeker, of dit na geneeskundig onderzoek geschiedt, weten wij niet. Herhaaldelijk komen Arubianen, die op Sta. Martha gaan werken, ziek thuis met wonden, met koorts, geheel en al onderkomen. Meermalen wordt er gevreesd, dat een op Aruba plotseling uitbrekende ziekte van Columbia naar Aruba is overgebracht door het veelvuldig verkeer tusschen de scheepvaart van dat eiland en de Columbiaansche havens.

Het gevaar van besmetting onzer haven langs indirecten weg, OVER ARUBA, is veel grooter dan door onmiddelijke aanraking met besmette passagiers of schepen in de haven van Curaçao.

Op Curaçao is een Geneeskundige Raad.

Op Curaçao worden de binnenkomende schepen streng onderzocht.

Op Curaçao kunnen de quarantainemaatregelen met kracht worden toegepast en doorgevoerd.

Niets van dat alles op Aruba.

Wil men de Kolonie vrijwaren van besmetting, nu het gevaar dreigt in Colombiaansche havens, dan moet wel meer aan Aruba dan aan Curaçao gedacht worden, omdat juist Aruba zeer veel contact heeft met die havens en de bewoners van Colombiaansche binnenlanden. De visitatie der schepen moet ook op Aruba zeer streng zijn; ook op Aruba moet goed de hand worden gehouden aan eventueel opgelegde quarantaine. Zal een enkele dokter dat kunnen doen? Zullen de weinige aldaar beschikbare marechaussees de wetten weten te handhaven?

Videant Consules.

Al is in dezen tijd de haven van Aruba niet besmet, toch zou een bezoek van onzen havendokter aan boord der schepen hier binnenkomende van Aruba alle aanbeveling verdienen.

Voor Aruba zelf zouden wij willen aanraden niet slechts in den quarantainetijd, als men weet, dat ergens een besmettelijke ziekte heerscht, de aldaar binnenvallende schepen en de pasagiers aan een onderzoek van den dokter te onderwerpen, maar dit ten allen tijde te doen, evenals dit geschiedt hier op Curaçao met schepen en passagiers komende van vreemde havens.

Is de aanstelling van een tweeden dokter voor Aruba daartoe noodig, men late dit niet na om de kleine vermeerdering van kosten.

Als aan de twee geneesheeren op Aruba dan een toelage wordt verstrekt voor het visiteeren der schepen, worden zij van zelf schadeloos gesteld voor de vermindering van inkomsten, voortvloeiende uit de particuliere praktijk, die zij dan met ze beiden te deelen hebben.

St. Martijnsche „Flikjes en Flokjes.

Hij is gepromoveerd op stellingen! Wat zijn dat voor dingen?

Welnu, zie hier een voorbeeld, genomen uit onze bovenwindsche kraut.

THESIS,—MAJOR.

The government of a population by taxation without representation and without proper provision for the obtainment of justice is an enormity of administration.

MINOR,

The Colonial Administration of CURAÇAO has governed St. Martin N.P. taxing them without allowing them representation and debarred them from Justiciary provisions wich had been enjoyed bij them for 30 years. Ergo, The COL ADMIN. has been guilty of an enormity of administration.

Nu hebben in de geschiedenis de „stellingen" of te wel „Theses" een grooten rol gespeeld, onder meer in Luther's leven.

Aan Luther dacht onze redacteur, vandaar dat hij neerschreef „Like Luther we nail our thesis to the Church doors of our Civic Temple."

Hoe je nu kan spreken van CHURCH doors of our CIVIC Temple is mij een raadsel.

Die idees sluiten elkaar tamelijk uit, evenmin als men kan zeggen Franschen Mof, noch spreken kan van vierkanten cirkel. Maar, enfin, dat is nevenzaak. Hoofdzaak is, dat de lezer goed begrijpe, dat wij hier te maken hebben met iemand, die doen wil *like Luther.*

Zoo moeten wij dus wel denken aan Luther uit de 16e eeuw en aan een anderen Luther van 22 Maart 1913. Van den eersten Luther staat geschreven, dat hij s'avonds voor Allerheiligen in het jaar 1517 aan de slotkerkdeur te Wittenberg 95 stellingen aansloeg. Dus niet slechts één, zooals gebeurde 22 Maart dezes jaars, maar liefst 95. Echter beschouwde Luther deze daad als onbeduidend.

Merk nu wel op, dat de hervormer uit de 16e eeuw het meer gemunt had op de *Church* doors en onze moderne thesishouder meer op die van de *Civic* Temple.

Waarom dan aan Luther gedacht?

In alle geval klinkt zoo iets wel voornaam *like Luther*, vooral voor het gros van het St. Martijnsche publiek.

Op pag. 1 van No. 73 ontmoetten wij Arminius, Patrick Henry W-m., T. Stead en Tolstoi.

Op pag 2 Luther, waar dan nog worden bijgevoegd John Hampden of Engeland en Patrick Henry of Virginia.

Warempel, je duizelt van al die namen. Als dat niet is „jurare in verbo magistri (liever magistrorum plurimorum) dan weet ik het niet meer.

Maar het gewone volk zegt „kolossaal! wat een knappe man, zoo een heeft zeker gelijk" en...... de thesis is gewonnen.

Nu heb ik voor de aardigheid eens een begaafd schrijver (Prof. de Groot) nageslagen over Luther van de 16e eeuw en daarnaast vergeleken wat de schrijver van „Nec plus ultra" zegt van onzen hedendaagschen strijder, die „like Luther" zijn thesis voor het publiek ter lezing uitstalt.

De typeering in „Nec plus ultra" van onzen vriend, die „like Luther" doet, is niet erg vleiend voor den modernen hervormer.

„Hij is een man geenzins ontbloot van talenten, maar onbekend met de wijze waarop men ten goede zijne talenten kan aanwenden..... Hij heeft een goed geheugen, doch logisch denken en logisch handelen is hem immer onmogelijk geweest. Hartstochtelijk van karakter...... Nu eens was hij landschoolonderwijzer, dan weer zagen wij hem als Local Preacher...... En — wij zien dat meermalen — een wanhopig gevoel dwingt dan zoo'n ongelukkig verdwaalde zich op te werpen als profeet en redder van het volk".

Ontevreden met de bestaande toestanden werpt de Heer WAYMOUTH zich op als hervormer, maar mist de daartoe noodige karaktereigenschappen. Steeds heerscht er *groote somberheid en zwartgalligheid in zijn binnensc.* Zelden of nooit las ik in zijn blaadje een woordje van tevredenheid, het is en was altijd wrevel en tegenzin en zucht tot verandering,... taal en stijl zijn meestal hartstochtelijk.

En hiermede eindig ik mijn copie, wijl ik volstrekt geen lust gevoel ook maar in het minst de religieuze begrippen van welken hervormer ook te bespreken, en volstrekt niemand wensch te stooten. Ik weet wel, de godsdienstige Reformatie is aan den naam van Luther verbonden, maar dit staat geheel buiten de kwestie. Dat is wat je noemt „extra thesin"

„Alleen wilde ik die woordjes „*like Luther* we nail etc." wat nader toelichten, en de groote pretentie van onzen hervormer laten uitkomen. Dat mag toch wel, dunkt mij. Niet ik heb den Heer WAYMOUTH met Luther vergeleken, maar hij deed het zelf.

En dat vond ik nu al te gek.

A. K.

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke berichten.

De Zeereerw. Pastoor van Pietermaai, P. fr. MARTINUS VAN DEN ELSEN zal dezer dagen geheel en al hersteld het St. Elizabethsgasthuis kunnen verlaten, waar Z.E.W. ruim vijf weken lang liefderijk werd verpleegd en door Dr. EVERTSZ met grooten zorg werd behandeld.

Ter wille van de Familie in Nederland hebben wij de ziekte van den Pastoor niet vermeld. De Parochianen van Pietermaai hebben echter zooveel hartelijke bewijzen van belangstelling gegeven, dat wij ons thans verplicht rekenden het gelukkig herstel van Pastoor V. D. ELSEN openlijk aan te kondigen.

De ziekte van den Paus.

Z. H. Paus PIUS X schijnt ook wederom geheel hersteld. De laatste dagen bracht de Cable ons geen berichten meer over de ziekte van den Paus, terwijl in de eerste dagen dezer week herhaaldelijk gesproken werd over toenemende beterschap.

St. Elizabeths-Gasthuis.

Deze week is men begonnen het oude gedeelte af te breken.

Trekt het nieuwe gedeelte, onder de bekwame leiding van Pater V. D. PAVERT acht jaren geleden zoo flink en degelijk gebouwd, reeds aller bewondering, zoo mag men verwachten, dat het Hospitaal, als het in zijn geheel volbouwd zal zijn, aan de meest moderne eischen van ziekenverpleging zal voldoen. Wij wenschen Bestuur, Zusters en bouwmeester het meest volle'ig succes bij deze nieuwe restauratie.

Inspectietocht.

Donderdag morgen bracht Z. Exc. de Gouverneur, vergezeld van zijn adjudant de Heer H. P. PIEPER en de Heer H. BOOMGAART wn. admin. van financiën een bezoek aan de nieuwe kade in het Schottegat, terwijl de stoomhamer juist bezig was eenige betonpalen in den zeebodem te drijven.

Het hooge gezelschap werd op de terreinen rondgeleid door de Heeren MADURO en J. EVERTSZ. De Heer Gouverneur bezichtigde alles met de meeste belangstelling en toonde zich hoogst voldaan over de grootsche onderneming.

Zoowel de heen- als terugreis werd gemaakt met de Gouvernements-Motorboot.

Ter eere van den Prins.

De meer dan tachtigjarige Amerikaansche Consul, de Heer E. M. CHENEY heeft bij het diner ten Gouvernementshuize, ter eere van Z. K. H. den Prins gegeven, een alleraardigst vers voorgedragen over The famous battle of Bonaire. Deze Beroemde Slag op Bonaire waren de gecombineerde manoeuvres van Hr. Ms. zee- en landmacht, 5 Maart ll. gehouden. Mogen de Nederlandsche wapenfeiten steeds van deuzelfden vreedzamen aard blijven.

Goede reis!

De Weledelgestr. Heer JULES L. PENHA, adjudant van den Gouverneur, is met *La Plata* naar Europa vertrokken.

Muziek.

De Militaire Kapel, zoo gunstig bekend in onze maatschappij, had een mooi concert aangekondigd voor Zondagavond 20 April. Es war zu schön gewesen! Het heeft niet mogen zijn. De muzikanten waren moei van Prinsendag, en konden 's Zon-

---

„Ja, was het antwoord.

„Dank u; ik heb lang naar u gezocht, daar ik vermoedde, dat gij u hier bevondt; ik dank den Hemel, dat ik u eindelijk heb gevonden!"

„Ik dacht anders, dat zich niemand om mij bekommerde!"

„Gij ziet dan Mylord, dat dit niet kleindochter het geval is! Ik weet, waarom gij u thans hier bevindt en wat gij lijdt en ik ben gekomen om uw lijden te verzachten!"

„Maar, wie zijt gij, vroeg de grijsaard, ik ken u niet.

„Mylord, mijn naam behoeft gij nog niet te weten, maar mag ik u dezen brief overhandigen?"

Hij reikte hem den brief over; de Graaf zag naar het adres en herkende onmiddelijk de hand zijner dochter.

„Van mijne dochter, zoo riep hij uit; o God, wat zou ze mij schrijven? Weet ze dan, dat ik hier ben?"

Met bevende hand opende hij de enveloppe, terwijl hij ondertusschen aan Deyman vroeg:

Hoe is zij te weten gekomen dat ik hier ben?"

„Uwe dochter had, was zijn antwoord, daaromtrent niet meer dan een vaag vermoeden en zond daarom mij op informatie uit."

De Graaf had ondertusschen den brief geopend en terwijl Deyman zich afwendde, las hij:

Dierbare Vader,

Vermoedend, dat gij in mijne nabijheid, in Helstone waart, zond ik een vertrouwd vriend, Deyman geheeten, om mij zekerheid te verschaffen omtrent uw verblijf aldaar. Het is te veel, om u mede te deelen, wat ik hem verschuldigd ben; dit slechts zal ik u schrijven: Vertrouw hem volkomen! Mocht mijn vermoeden waarheid bevatten, o doe dan alle moeiten, om tot ons te worden toegelaten. Ik ben zeer verlangend u te spreken; ik heb u veel, zeer veel mede te deelen. Ziet gij geen kans, om tot ons te komen, overleg dan met Deyman, hoe en waar wij elkander kunnen treffen; ik verzeker het u nogmaals gij kunt hem volkomen vertrouwen! Meer kan ik u thans niet schrijven!

U in den geest omhelzend, en u groetend op de meest hartelijke wijze,

Uwe dochter,

ANNA.

Toen de Graaf had geëindigd, zag hij Deyman aan. Vragen en gedachten van allerlei aard drongen zich op in zijn hart. De tranen stonden den grijsaard in de oogen. Hij wist niet, waar hij zou beginnen met vragen. Deyman begreep dit en vertelde daarom in 't kort, dat zijne dochter en kleindochter het goed maakten, dat Edgar ziek was geweest, maar nu bijna geheel hersteld was, dat allen ten zeerste verlangd den hun ouden vader terug te zien en hoe bij zijne dochter het vermoeden was opgekomen, dat haar vader zich in Helstone zou bevinden.

Toen de Graaf, nadat de eerste gemoedsaandoeningen voorbij waren, zijne gewone krijgsmans-kalmte had teruggekregen, deelde hij aan Deyman mede, dat hij te vergeefs had beproefd, om tot hen te worden toegelaten; men kwam nu overeen, dat Anna zou beproeven, om alléén tot hem te komen in Helstone. En mocht dit niet gelukken, omdat men haar begon te wantrouwen, dan zou ze zich, verkleed als koopvrouw, in het geheim naar Helstone begeven.

Met deze afspraak ging Deyman terug naar Cornwall.

(Wordt vervolgd.)

dags niet spelen. Hoe jammer, en wat een algemeene teleurstelling. 't Was zoo'n prachtprogram, met mooie nieuwe stukken.

Hartelijk welkom zou het wezen, als de Kapel het Publiek eens schadeloos wilde stellen. Het is nu reeds tweemaal achtereen, dat het Concert aan de Overzijde is uitgevallen.

Promotie.

Sergeant SMIT, chef van het kuststation voor draadlooze telegrafie, is bevorderd tot Sergeant-Majoor. Proficiat!

Silfide.

De laatste der 4 schoeners, onder leiding van den Heer R. HELLMUND op de werf der Curaçaosche Handel-Maatschappij gebouwd, is de vorige week te water gelaten en *Silfide* gedoopt.

Perou.

Eindelijk zal een der groote booten van de Transatlantique weder onze haven aandoen. Mogen er nog vele geregeld volgen.

In het geheel zullen 19 personen van hier met de *Perou* vertrekken.

De boot zal slechts 2 uur in onze haven verblijven. Omstreeks 4 uur in den namiddag wordt zij hier verwacht.

Den verschillenden families die met deze boot naar Europa vertrekken, wenschen wij een goede reis.

De Magneet.

Nu de auto's hier zoo in trek komen, vestigen we weder de aandacht op dit tijdschrift. Redactie, Boschlaan 13 A, Bussum. Steeds vindt men er rake opmerkingen in, telkens komt men beter op de hoogte, hoe men met 'n auto moet omgaan. Het abonnement kost f2.25 franco per jaar. Bij voldoende deelname zal het maandelijks verschijnen. Tot dusvere werd het gratis van tijd tot tijd verspreid.

Kon. West-Ind. Maildienst.

Naar wij vernemen zal aan de algemeene vergadering van aandeelhouders worden voorgesteld over 1912 7 pct. dividend uit te keeren.

Dynamiet

Hedenmorgen heeft de Maracaibo een partij dynamiet aangebracht voor de havenwerken.

Schottegat.

Het is juist twee maanden geleden, dat wij een bezoek brachten aan de werkzaamheden van den nieuwen kade-aanleg in het Schottegat.

De twee dammen van losse steenen hebben nu hun volle lengte bereikt en steken op ongeveer 300 tot 350 voet afstand van den wal in zee.

Een 50 tal arbeiders zijn nu bezig ze op definitieve hoogte te brengen en te verbreeden. Zoo langzamerhand krijgt ook Curaçao de wonderen der techniek op eigen bodem te aanschouwen. Hier ziet men een der vernuftigste vindingen in het groot toegepast. De uiteinden der beide dammen moeten door een kademuur van ruim 500 voet lengte verbonden worden. Deze kade wordt gevormd door een drie dubbele rij van palen van 30 tot 48 voet lengte van gewapend beton, die in de vorige maanden op de terreinen bij het Riffort gegoten zijn. Nu reeds staan over een lengte van 300 voet naar schatting ruim 150 dezer palen muurvast in den zeebodem vastgeheid en steken hun koppen 1 à 2 M boven de oppervlakte der zee uit. Juist terwijl wij daar waren, zagen wij een 4 tal dezer palen inslaan. Op een vlot lag een groot aantal er van gereed. Naast dit vlot lag een ander met een laadvermogen van 120.000 K.G. waarop de stoomlier en stoomhamer stonden opgesteld. Tot op een afstand van enkele meters konden wij het interessante werk in oogenschouw nemen. Twee kettingen werden om een paal geslagen, de stoomlier in beweging gebracht en omhoog rijst het zware blok cement van meer dan 30 voet lang, eerst in horizontalen, daarna in vertikalen stand; dezelfde lier spant de kabels, waarmede dit vlot verankerd ligt, en brengt het tot bij de plaats, waar deze paal in den grond moet gedreven worden. Eerst zakt de paal door zijn eigen gewicht, later nog door de geweldige zwaarte van een ontzaggelijk heiblok in den lossen bodem van modder. Dan eerst komt de stoomhamer in werking.

Deze hamer gaat midden in het heiblok, dat op den kop van den paal rust, op en neer, en perst in minder dan 5 minuten tijds de paal 10 à 15 voet diep in den harden bodem van kalk, of rifsteen, tot hij onbewegelijk zit.

Men staat in stille bewondering voor zoo'n wonderwerk van ingenieurskunst.

Toch maakten wij op dat oogenblik nog een andere reflexie. Nog iets anders boeide onze aandacht, iets wat men zoo zelden onder onze eigen bevolking te zien krijgt. Wij zagen hier die Amerikanen, zoowel ingenieurs, en opzichters als werklui, niet op grooten afstand eenvoudig toekijken, maar in een eenvoudig werkpak tusschen en samen met Curaçaosche werklui stevig aanpakken en meewerken. En ook dit nog merkten wij op. Waar een groot aantal van ons Curaçaosch volk samenwerkt, gebeurt dat in den regel met de grootste luidruchtigheid en levendige gebaren, nooit zonder schreeuwen en kijven. Hier bij dit werk werd nauwelijks een woord gesproken, ieder stond op zijn post, ieder zorgde voor zijn eigen aangewezen taak, nu en dan zag men een arm opheffen om een signaal te geven en alles ging van een leien dakje. En toch was daar zeker een 25 man op die plaats aan het werk.

Werkelijk, daar valt onder menig opzicht, vooral wat 't systeem van werken betreft, veel van deze Amerikanen te leeren.

Nog ontzaglijk veel blijft er te doen over, voordat het geheele werk voltooid is. Evenwel houdt de hoofdingenieur beslist vol, dat met 1o Augustus de eerste stoomboot aan de kade gemeerd kan liggen, om steenkolen te lossen of te laden.

Voor dat het zoover is, moeten nog geweldige blokken gewapend beton, die nu aan de werf *Motet* gegoten worden, de koppen der palen verbinden en een massief steenen vloer vormen. Ook de nu nog openliggende ruimte, gevormd tusschen de beide dammen en de rijen heipalen moet nog aangeplempt, een groot gedeelte van het eiland afgegraven worden. Hun stellige belofte en de bekwame spoed waarmede tot nu toe gewerkt is, blijven er ons borg voor, dat ze op tijd zullen klaar zijn.

Onze Curaçaosche haven zal een prachtige lig- en losplaats, 500 voet kademuur rijker worden, vlak tegenover het einde van onze haven gelegen.

Wij wenschen den Heeren MADURO het beste succes met deze onderneming.

A. N. V.

Bestuursvergadering op 25 April 1913 gehouden ten kantore van den HoogEdelgestrengen Heer Gouverneur der kolonie. Aanwezig: de HEG. Heer Mr. TH. NUYENS, Gouverneur van Curaçao en verder de Heeren, H. P. DE VRIES Voorzitter, C. S. GORSIRA JPEzn. Secr. penn., H. BOOMGAARDT, Dr. M. C. HENRIQUEZ, H. CHUMACEIRO, bestuursleden.

Aan de orde is het nemen van een besluit ten opzichte der bestemming die gegeven zal worden aan de gelden die zijn overgebleven van de voor de noodlijdenden in de kolonie in 1912 ontvangen bedragen. Voorlezing wordt gedaan van de daaromtrent van het Hoofdbestuur in Nederland ontvangen correspondentie. Op verzoek van den Voorzitter, geeft de HEG. Heer Gouverneur in overweging de volgende Heeren te benoemen tot een commissie van beheer voor het fonds, dat volgens opgave van den Penningmeester ongeveer fl 17000 zal bedragen:

de Heer J. H. PERRET GENTIL, Lid van de Ver. O. en W.

de Heer H. BOOMGAARDT en ED. S. LANSBERG. Leden van het Bestuur van de Groep N.A.

Deze commissie van beheer zal tot taak hebben een zedelijk lichaam te constitueeren dat zich onder den naam van „Ondersteuningsfonds Nederlandsche Antillen," ten doel stelt de gelden van het fonds te beleggen en daarvan bij voorkomende gelegenheden uitkeeringen te doen na gepleegd overleg met den HEG. Heer Gouverneur en het Bestuur der Groep N.A. van het A. N. V.

Omtrent de belegging wordt besloten een bedrag van pl.m. f 3000 binnen de kolonie te plaatsen met korten termijn van opzegging en de rest in Nederland op rente te zetten met een termijn van 6 maanden opzegging.

Aldus vastgesteld en geteekend door alle aanwezigen op heden den 26sten April 1913.

Officieele berichten.

Aan den Chef van het kuststation voor D. T. op Aruba, C. A. Beaujon is om gewichtige redenen veertien dagen verlof verleend, en de telegrafist alhier F. H. P. Schrils is tijdelijk belast met de functien van Chef van het station op Aruba.

De heer L. J. M. Henriquez op Aruba is benoemd tot plaatsvervangend kantonrechter aldaar.

Aan den hoofdbesteller op het postkantoor alhier, N. L. Heizer, is tot verder herstel van gezondheid, een maand verlofsverlenging verleend.

De klerk ter Administratie van financien, R. J. Beaujon Jr., is tijdelijk belast met het geregeld bijwerken der domeinkaarten van de benedenwindsche eilanden dezer kolonie.

Aan den Voorzitter-lid van den Voogdijraad op Aruba J. F. A. Krugers is wegens zijn vertrek van Aruba eervol ontslag als zoodanig verleend, onder dankbetuiging voor de door hem bewezen diensten.

In den Voogdijraad op Aruba zijn benoemd: de heeren H. ten Brink, tot lid en voorzitter, G. J. Eijbers en J. B. Arends, tot leden, en E. Yrausquin tot secretaris.

Aan den onderwijzer 1ste klasse aan de Hendrikschool alhier, F. Stel, is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Mej B R Prince in het bezit van de akte als onderwijzeres 3de klasse, is tijdelijk werkzaam gesteld aan de Hendrikschool alhier.

De heer S M Penso is op zijn verzoek eervol ontheven van het lidmaatschap van de Feestcommissie voor den verjaardag van H M de *Koningin*.

De 1ste commies ter Inspectie der belastingen en sub-ontvanger der invoerrechten en accijnzen alhier P L B de Haseth is nu in activiteit hersteld.

Aan den kommies 2de klasse der belastingen op *Aruba A* Leeflang en den marechaussee 1ste klasse aldaar. J Dijkman, is wegens tienjarigen onafgebroken dienst in de kolonie, ieder een jaar verlof naar Nederland verleend.

De Gouverneur heeft bepaald, dat op den verjaardag van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana op Woensdag, den 30sten dezer, bij zonsopgang, op het vallen van een kanonschot van het Waterfort, de vlaggen op de openbare gebouwen, de forten op dit eiland, en op de gouvernementsvaartuigen zullen worden geheschen, en met zonsondergang op een gelijk schot zullen worden nedergehaald.

Aan den Postdirecteur alhier H J Cohen Henriquez, is in het belang van de strohoeden-industrie, zes maanden verlof naar Europa verleend.

Aan den Griffier enz. op Bonaire, Q L Rigaud is veertien dagen verlof verleend

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Helena Albertus, Delfin Alcila, L. C. Burry Victoria Boye, H Boogaard, George A Clarke a|b Sch. „Estelle" c|o Morris E, Curiel J M. Chumadeiro c|o Senior & Co, Juan Chilen, Isolina P de de Finol, Clarita de Maduro (2). Remilia Martes Fidanki, D G Grunning, Manuuel Holber, Josefita Ilaria, T. Levis, Maria Lodevier, Albert Nicolaas Luci Price W C Panel, Isabelita Panufke, Chr Penso, Anita Rotestan, Sunny Roberts c|o A P. Stainlass, George Salbador Jr a|b S S „Caracas" c|o Red D Line", Petra, Stiekt. W E Veira, Clarke William

Aangeteeken stukken; P H de Haseth Möller, Maria C de Angela, W Ferguson, Salomon Jesurun, C A Kenoek

Drukwerken: Delvalle & de Lima, Wm. H. Edwards Jr J C Groendijk, Madame Hanneply, Madame V Handsoen Barberia La Violet, Vizekonsul Frerich Meyerdirck. S Neuman, Peuro & Torres, Madame Th. Puskins, Herman Puerte, Hotel Republicano C F Ruiz, C V Vesler, Madame V Wandsoen

Zonder adres Geillustreerd Zondagsblad Nieuwe Haarlemsche Courant, Provinciale Geldersche en Nijmeegsche Courant

Niet voor bestelling of verzending vatbaar een briefkaart zonder adres verzonden door L Tymke

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

Van 25 April 1913

AARDNOTEN (Pindas) per K.G.	0.22
ZOUT per vat van 130 K.G.	f 0.80
DIVIDIVI [illegible]	[illegible]
ORANJESCHILLEN per K.G. 1ste kw.	„ 0.70
id. per K.G. 2e kw.	„ 0.60
HUIDEN per K.G.	„ 0.65
GEITENVELLEN per K.G.	„ 1.20
WOL per K.G.	„ 0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„ 0.55
BEENDEREN per K.G.	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa):	
Kwaliteit No. 1 per dozijn	4.25
„ 1 (gebleekt) „	4.37½
„ 2 „	5.
„ 3 „	
„ 4 „	7.
„ 5 OLA „	
„ 6 „	8.
„ 7 „	9
„ 8 OLA „	9
„ 9 „	12.50
„ 10 OLA „	12.
„ 11 „	15.
„ 12 OLA „	15.
„ 13 „	15
„ 14 OLA „	
„ 15 „	15
van 25 cM of minder, per dozijn	

Ratten en Muizen.

Gedurende de laatste 14 dagen werden in 't fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

265 ratten
12158 muizen.

Buitenland.

Telegrafisch Overzicht.

Koning Nicolas Petrowitch heeft het aangedurfd geheel alleen zich te verzetten tegen de groote Europeesche mogendheden. De overige Balkanstaten sloten 20 April een wapenstilstand. Montenegro deed daaraan niet mee. De Balkanstaten namen de bemiddeling van Europa aan. Montenegro wees zelfs het aanbod van een leening, groot 30 millioen van de hand. Het zou en moest Skoetari hebben. De mogendheden zonden een ultimatum, de vloot zou manschappen aan wal zetten. Montenegro stormde met verdubbelde kracht op Skoetari in. 21 April begon het bombardement en in den nacht werd het voortgezet. Aan weers zijden werd de stad bestormd; de sterke vesting genomen, een uitval der turken afgeslagen. Koning Nicolas hield aan 't hoofd zijner dapperen een schitterenden intocht tusschen de ruïnen der platgebrande stad. Commandant Essa Pacha reikte hem zijn degen over.

Wat de mogendheden na dit echt bravourstukje thans zullen doen?

HAVEN-NIEUWS.
VAN 19 APRIL — 3 MEI.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Guayana	A Rosales	19 April	Pto Cabello	19 April	Maracaibo
Philadelphia	H Highborn	17 „	New-York	17 „	La Guayra
Guayana	A Rosales	24 „	Maracaibo	24 „	La Guayra
P Fred Hendrik	H J v d Goot	25 „	New-York	25 „	Amsterdam
Philadelphia	H Highborn	23 „	La Guayra	23 „	New-York
Merida	A Johanson	26 „	Maracaibo	26 „	Maracaibo
Guayana	A Rosales	27 „	Pto Cabello	27 „	Maracaibo
Prins Maurits	F Kongsbakken	26 „	Amsterdam	27 „	New-York
Maracaibo	G W Goodman	26 „	New-York	26 „	Maracaibo
Raum	R Bull	25 „	Maracaibo	25 „	New-York
Merida	A Johanson	26 „	Maracaibo	28 „	La Guayra
Maracaibo	G W Goodman	1 Mei	Maracaibo	1 Mei	New-York
Caracas	Furst	1 „	New-York	1 „	La Guayra
Merida	A Johanson	1 „	La Guayra	1 „	Maracaibo
Guayana	A Rosales	2 „	Maracaibo	2 „	La Guayra
Prins Willem III	C v Baaren	4 „	New-York	5 „	Amsterdam
Schwarzwald	R Rauschenplat	16 April	Hamburg	20 April	Hamburg
La Plata	H Bark	22 „	Pto Colombia	22 „	Hamburg
Perou	Le Breton	27 „	Colón	27 „	Bordeaux
Sardinia	E Wennenberg	1 Mei	Hamburg	3 Mei	Hamburg
Toscana		2 „	Genova	2 „	Colón
Belgian	Mc Cormick	3 „	Liverpool	3 „	Sta Marta

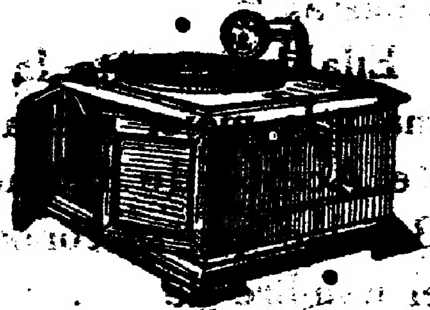
Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Meda H	19 April	Maracaibo	Marg. Sofia	19 April	Rio Hacha
Jane H	19 „	Maracaibo	Electra H	19 „	Maracaibo
Refugio H	19 „	Aruba	Meteor H	19 „	Colón
Gacela H	20 „	Maracaibo	Estelle H	21 „	Isl. Baslov.
Corazón d Jesus	20 „	Bonaire	Jane H	21 „	Maracaibo
Rosa Maria H	20 „	Aruba	Refugio H	21 „	Aruba
Sophia	21 „	Bonaire	Gov v d Brand.	21 „	Bonaire
Nereida H	21 „	Maracaibo	Frieda H	22 „	Maracaibo
Virginia	24 „	Vela de Coro	Sophia H	23 „	Bonaire
			Rosa Maria H	23 „	Aruba
			Dila D	24 „	Sto Domingo
			Coronia H	24 „	Bonaire

Ojo! Geen enkele datum der GUAYANA is juist. Het schijnt dat er van eene geregelde vaart zelfs geen sprake meer is.

DE PATHEFOON IN ELK GEZIN

Aria's en Koren van de meest beroemde Componisten, Orkestnummers met volle bezetting, Voordrachten van de meest populaire Artisten.

ERNST De zoo spoedig afgesleten naald, door de andere Spreekmachines aangewend, en die oorzaak is van zoovele, hinderlijke bijgeluiden, is bij de Pathéfoon vervangen door den onverslijtbaren Saffier. Hiervan blijft de weergave ook na herhaaldelijk gebruik van onberispelijke zuiverheid. **LUIM**

Serie E.

Beschrijving van het toestel.

Afmetingen: 45 c.M. grondvlakte en 25 c.M. hoogte. Genre notenhout, prachtig gebeeldhouwd met artistieke versierselen en **Pathé**-concert-alluminium-weergever.

De voortreffelijkheid der **Pathe-platen**, die zonder naald bespeeld worden, is algemeen bekend. De Pathe-platen kunnen een enorm aantal malen bespeeld worden; zij behouden de sterkte, het vermogen en het tempo van het orkest, de zuiverheid, de volheid en het schoone van de stem der beroemde artisten, die onze uitgezochte nummers vertolkt hebben. Het repertoire bestaat thans uit ongeveer 25.000 opnamen in alle talen en wordt dagelijks uitgebreid. Het is dus een onuitputtelijke bron van de edelste genietingen.

Repertoire van MEER dan 25.000 opnamen in alle talen.

Enorme keuze van de meest beroemde Zangers en Zangeressen, als: **Albers, Urlus, H. van Gent, Donsloté, Vaguet, Engelen-Sewing, Tilly Koenen, Boninsegna, Wegnumkoor** etc. voordrachten van **Speenhoff, Solser & Hesse, Dumas** etc. de meest beroemde en bekende Aria's, Koren, Opera's, Operetten, Orkestnummers, Gewijde muziek, Walsen, Polka's, Fluit-, Viool- en Cello-solo's etc.

Wij zorgen voor een

MOOIE EN UITGEZOCHTE

collectie platen.

PATHÉPLATEN

35 c.M.

f 3.

Prijs *f* 17.50

DE NAALD-GRAMOPHONE

STAAT TOT DE

PATHEFOON

ALS DE

Trekschuit tot de vliegmachine.

WIJ LEVEREN U NAAR EIGEN KEUZE

hetzij een toestel Serie D of Serie E; een Serie bestaande uit toestel met 20 platen van 35 c.M. of 25 platen van 28 c.M. dubbelzijdig; dus 40, resp. 50 verschillende nummers.

TOT DEN PRIJS VAN f. 120

tegen overgave van documenten

PATHÉPLATEN

28 c M.

f 2.50.

Serie D.

Beschrijving van het toestel.

Afmetingen 37 c.M. grondvlakte en 17 c.M. hoogte Genre citroen- en notenhout gebeeldhouwd, met **Pathé** concert-alluminium-weergever en grooten hoorn van ongeveer 50 c.M. middellijn.

Op den **Pathéfoon** zijn alle vindingen van de moderne techniek toegepast, zonder dat de prijs verhoogd werd. Hij brengt u muziek en zang, poëzie en vreugd in huis zonder noemenswaardige financieele offers. De stem van den zanger in alle toonaarden, de klank van het instrument van elken vorm, de harmonie van het geheel, de ontroering van den kunstenaar, de schalksheid van den humorist; alles geeft de **Pathéfoon** weder tot in de fijnste nuances. De **Pathéfoon** is een trouw dienaar in uw huis en tevens een betrouwbaar vriend. Op bevel, zonder ooit te weigeren, schenkt hij u alle ontroeringen, welke gij van den zanger of dichter kunt verlangen. Wat alle kunstenaars van alle landen schiepen, wordt door den **Pathéfoon** herhaald, met vlekkelooze reinheid van toon.

PLAATSELIJKE AGENTEN

gevraagd.

Bij vooruit-inzending van het bedrag bij bestelling wordt op dezen prijs *10 %* korting toegestaan. *Teneinde zich* van *een prompte uitvoering te verzekeren, gelieve men ten spoedigste zijn bestelling in te zenden aan* de N. V. *PATEFOON Co. te ROTTERDAM* (Postbus 217) met duidelijke vermelding van beroep, naam en adres des bestellers. Verzocht bij bestelling te vermelden, of een toestel *D* (met hoorn) of een toestel *E* (zonder hoorn) verlangd wordt, alsmede of men 20 platen van 35 c.M., dan wel 25 platen van 28 c.M. wenscht.

Hamburg-Amerika-Linie.

Gevestigd in 1847.

Geregelde Vracht- en Passagier-Dienst onderhouden door 58 verschillende Lijnen, met 350 Havens in alle Werelddeelen.

Dienst tusschen Europa-West-Indie-Venezuela-Colombia.

Lijn I. *Aankomst* te **Curaçao**: van Europa en tusschen havens, den 1sten van elke maand.
Vertrek van **Curaçao**; naar Venezuela, Trinidad, St. Thomas Havre en Hamburg den 2|3 den

Lijn IV. *Aankomst* te Curaçao van Hamburg-Antwerpen en St. Thomas den 10 van elke maand.
Vertrek van Curaçao naar Pto. Colombia, Cartagena Colon en Centraal America, den 10|11.

Lijn II. *Aankomst* van Colon en Colombia den 21|22 van elke maand.
Vertrek naar Europa via St. Thomas, en event. Pto. Plata, den 22|23.

Passagiers-vervoer naar alle plaatsen, welke door bovengenoemde lijnen worden aangedaan.

Behalve de stoombooten van bovengenoemde lijnen, doen *eventueel* ook andere Passagierschepen der Maatschappij, deze haven aan, die over St. Thomas direct naar Europa varen, en de reis in ongeveer 15 dagen volbrengen.

De Passagiers-schepen der Hamburg-Amerika Lijn zijn alle voorzien van de noodige toepassingen voor de veiligheid en comfort der opvarenden.

Prijs der Passage naar Havre of Hamburg:
I Klas: $ 110; III Klas: $ 50—A. G.
Retour Biljetten: 10% afslag op de heen- en terugreis.

Voor verdere inlichtingen vervoege men zich tot

EDWARDS, HENRIQUEZ & Co.,

Agenten.

BEKENDMAKING.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1en Sept. 1911 t|m 28 Februari 1912, onder No. **6237 E**, t|m No. **4622 G** zal plaats hebben op *Donderdag*, den **8sten Mei** a. s., en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 26 April. 1913

De Voorzitter,

A. JESURUN.

Photographische Inrichting.

Soublette et Fils,

HOFPHOTOGRAFEN

VAN

H. M. de Koningin der Nederlanden

BEKROOND

te Amsterdam 1883,
„ Antwerpen 1885,
„ Chicago 1893, en
„ Curaçao, Eerste Prijs Eeremedaille, 1904.
„ Brussel, 1910
Curaçao, Waterkant Otrabanda.

AANKONDIGING.

Cooperatieve Vereeniging en Nijverheid.

In de laatste Algemeene Vergadering der Cooperatieve Vereeniging en Nijverheid werd herkozen tot Bestuurslid de Heer

Eduardo Emperador

terwijl voor de door periodiek aftreden ontstane vacature werd gekozen de Heer EDUARDO IPARRAGUIRRE

Namens het Bestuur

CHARLES V. LIEDER
President

CARLOS J. HENRIQUEZ
Secretaris.

VOOR DE HUISMOEDERS

Wilt gij in uw huis ongelukken voorkomen, zoo raden wij U aan

GEBRUIKT ALTIJD

„LUZ DIAMANTE"

VAN

Longman Martinez.

NEW-YORK.

Dit is de eenige petrolie, welke gedurende de laatste 37 jaar geen enkele ramp veroorzaakt heeft. Geen gevaar voor ontploffing, geen rook, geen stank. Volkomen veilig.

1 Te koop bij C. WINKEL EN ZONEN.

ZOO JUIST VERSCHENEN!

CATECISMO GRANDI

DI

Doctrina Cristiana

PA VICARIATO APOSTOLICO DI CURAÇAO.

Verkrijgbaar in het St. Martinusgesticht Overzijde en op Pietermaai bij den Eerw. Br. Jozef. 15 cts ongebonden, 25 cts gebonden

No. 1530 **Zaterdag 26 April 1913.** **30ste Jaargang.**

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Tweede Blad.

Onze Begrooting in de Eerste Kamer.

(*Handelingen.*)

13 Maart 1913.

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **d' Aumale van Hardenbroek:** Mijnheer de Voorzitter! In het rapport der Commissie voor de Handelspolitiek ingesteld door de Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid, van Koloniën, van Financiën, en van Buitenlandsche Zaken, ingevolge de Koninklijke besluiten van 27 April 1891 n°. 21 en 11 October 1892 n°. 30, uitgebracht den 27sten Februari 1912, leest men onder meer op bladz. 7:

„Op grond van het bovenstaande is de Commissie van oordeel, dat het op den weg der Regeering ligt zoo spoedig mogelijk maatregelen te nemen om de haven van Curaçao zoodanig in te richten, dat zij haar evenredig aandeel zal kunnen verkrijgen in de voordeelen, welke uit de toenemende scheepvaart in de Caraïbische zee zullen voortvloeien."

Dit advies nu, Mijnheer de Voorzitter, lijkt mij juister dan het standpunt dat, blijkens het Eindverslag, schijnt te worden ingenomen door den Gouverneur van dit eiland, die het niet noodig acht uitbreiding te geven aan de gouvernementskade, daar het niet te voorzien is dat het ooit noodig zal zijn over een grootere uitgestrektheid te beschikken, ten einde van gouvernementswege concurrentie in het leven te roepen. Mocht dat wenschelijk blijken, dan zou desnoods tot onteigening van de voor de uitbreiding noodige terreinen kunnen worden overgegaan.

En in de volgende zinsnede leest men, dat de Koloniale Raad geen aanleiding heeft gevonden zich uit te spreken betreffende de door den Gouvereneur gedane voorstellen naar aanleiding van het rapport betreffende de havenplannen voor Curaçao van de Commissie voor de Handelspolitiek,

Is nu die vraag van zoo weinig beteekenis of is die Raad zoo weinig actief? Vermoedelijk moet het worden toegeschreven aan mijn onbekendheid daar ter plaatse. Maar het is toch een feit, dat er tegenwoordig weinig scheepvaartverkeer bestaat tusschen de westkust van N.-Amerika en de Noord- en oostkust van Z.-Amerika en het is dan ook stellig aan geen twijfel onderhevig, dat hierin zeer belangrijke wijziging zal ontstaan door de opening van het Panamakanaal. Moet men nu niet van deze gelegenheid gebruik maken om een blik te werpen op de toekomst en vooruit zorgen door al het mogelijke te doen en niet alleen den havenmond verbeteren, maar de haven zelf ook zoodanig inrichten, dat de groote scheepvaart er als het ware gelokt wordt, waardoor particuliere ondernemingen voor droogdokken, enz. worden aangespoord zich daar te vestigen, misschien bijgestaan door rentegarantie der Regeering, wat, zooals ik meen, destijds ook heeft plaats gehad bij den aanleg der telegraaf door de Compagnie Française des cables télégraphiques? Niemand zal durven beweren, dat Curaçao een tweede Singapore zal worden — zooals weleens is uitgeproken, maar zeer terecht weerlegd door een onzer groote dagbladen —, dat echter wel gewezen heeft op de mogelijkheid om dit eiland mede te doen profiteeren van de opening van voornoemd kanaal. Producten van uitvoer voor de groote scheepvaart schijnen er niet in zoodanige hoeveelheid te zijn, dat deze er als het ware vanzelf zal komen, zoodat in het belang der kolonie naar indirecte middelen dient te worden gezocht en het zou zeer te betreuren zijn indien ons land, door gebrek aan de noodige energie, een gelegenheid als deze ongebruikt liet voorbijgaan. Zoodat ik dan ook niet kan nalaten den Minister uit te noodigen om het advies der Commissie voor de Handelspolitiek nog eens zeer ernstig in overweging te nemen.

De heer **Kraus:** Mijnheer de Voorzitter; Evenals de vorige spreker, ben ik teleurgesteld geworden door de mededeeling van den Minister in de Memorie van Antwoord, ter zake van de plannen tot verbetering van de haven van Willemstad, dat reeds een wetsontwerp tot verhooging van de nu in behandeling zijnde begrooting het Departement van Koloniën heeft verlaten, maar dat daarin in hoofdzaak alleen gelden worden aangevraagd voor de verdere verruiming en verdieping van den ingang der Sint-Annabaai.

Geen gelden dus om te kunnen overgaan tot onteigening van den oostelijken oever van die baai, ten einde een behoorlijken verkeersweg daarlangs te krijgen, en ook geen gelden voor het maken van eenige honderden meters kaaimuur langs dienzelfden oever, overeenkomstig het door den Minister en zijn ambtgenoot van Landbouw, Nijverheid en Handel ingewonnen advies van de Commissie voor de Handelspolitiek.

De Gouverneur — zoo lezen wij in de Memorie van Antwoord — acht het niet noodig, uitbreiding te geven aan de gouvernementskade, daar het niet te voorzien is, dat het ooit noodig zal zijn over een grootere uitgestrektheid te beschikken, ten einde van gouvernementswege concurrentie in het leven te roepen. Mocht dat wenschelijk blijken, dan zou desnoods tot onteigening van de voor de uitbreiding noodige terreinen kunnen worden overgegaan.

En dan verder: De koloniale raad, in kennis gesteld met de voorstellen door den Gouverneur gedaan naar aanleiding van het „Rapport betreffende de havenplannen van Curaçao" van de Commissie voor de Handelspolitiek, heeft daarin geen aanleiding gevonden zich dienaangaande uit te spreken.

„Heeft daarin geen aanleiding gevonden zich dienaangaande uit te spreken." Het waren voornamelijk deze woorden, die op den heer van Hardenbroek een wonderlijken indruk schijnen te hebben gemaakt. Van opgewekte belangstelling in wat de Regeering voornemens scheen te doen om Curaçao zooveel mogelijk te doen profiteeren van het toenemend scheepvaartverkeer in de Caraïbische Zee, getuigen zij voorzeker niet en zij gaven hem dan ook de laconieke vraag in den mond: Is de aan den Kolonialen Raad gestelde vraag van zoo weinig beteekenis, of is die raad zoo weinig actief?

Het gebrek aan enthousiasme, waarop door dien geachten spreker werd gewezen, zou dan ook opmerkelijk mogen heeten, had niet de ervaring op tal van plaatsen geleerd, dat van personen, die bij de belangen eener haven het naast schijnen te zijn betrokken, niet alleen hoogst zelden voorstellen uitgaan om in de toestanden van het plaatselijk havenbedrijf verbetering te brengen, maar dat zelfs van die zijde meermalen lijdelijk verzet of tegenstand is ondervonden, wanneer een Regeering heeft gemeend, ten bate van het algemeene belang, in dat bedrijf te moeten ingrijpen.

Voorbeelden tot staving van dit beweren zou de Minister van Koloniën niet ver behoeven te zoeken. Zoo wanneer Zijn Excellentie zich de vraag stelt, of eenige jaren geleden van de direct belanghebbenden bij den handel en de scheepvaart van Soerabaja wel grooten aandrang is uitgegaan om de haventoestanden aldaar naar de eischen des tijds te verbeteren; ja zelfs, of hij en zijn voorgangers aanvankelijk wel op eenige medewerking van die zijde hebben kunnen wijzen, en of niet veeleer veel geduld en beleid noodig is geweest om den tegenstand van de plaatselijke, oogenschijnlijk het meest tot oordeelen bevoegde kringen te breken, toen de Regeering voor zich tot de overtuiging was gekomen, dat men aan Soerabaja, met het oog op een gezonde ontwikkeling van het achterland, de voordeelen van een moderne haveninrichting niet langer mocht onthouden.

En nog heden zou, in hetzelfde verband, de vraag zijn te stellen, of het — wat men aanvankelijk toch zou meenen te mogen verwachten — wederom de direct belanghebbenden bij de scheepvaart op Soerabaja zijn, die er bij den Minister op aandringen om den slibzuiger *Java* in het Westervaarwater van Soerabaja te laten werken, waarvoor dat werktuig toch bestemd was, toen de gelden er voor werden aangevraagd, en waardoor men een stap verder zou komen tot de vervulling van een anderen door de Commissie voor de Handelspolitiek in hetzelfde rapport uitgedrukten wensch, dat er in Nederlandsch Oost-Indië althans één haven bereikbaar zij voor de groote schepen, die weldra door het Panamakanaal kunnen varen.

De antwoorden, die de Minister *zich op deze en soortgelijke vragen zal moeten geven,* kunnen niet anders dan de reeds aangeduide ervaring bevestigen; een ervaring die ik overigens in mijn havenpractijk herhaaldelijk heb opgedaan en die dan ook bij mij de stellige overtuiging heeft gevestigd, dat een Regeering, bij haar streven naar bevordering der algemeene belangen, welke bij handel en scheepvaart betrokken zijn, zich slechts onder voorbehoud mag laten leiden door de stemmen, die zij uit de naaste kringen van handel en scheepvaart verneemt. En dat zoodanig voorbehoud grooter moet wezen, naarmate die kringen kleiner zijn en ondersteld mag worden dat het bedrijf door een klein aantal gegadigden in de grootst mogelijke harmonie wordt uitgeoefend, m. a. w. als er geneigdheid bestaat een onderonsje te vormen.

Wat ik hier aanvoer is van zoo algemeenen aard, dat de tegenwoordige toongevers in onze kolonie Curaçao het mij wel zullen willen ten goede houden, indien ik op grond daarvan den Minister met aandrang meen te mogen verzoeken, zich, ter zake van de verbetering van de inwendige haventoestanden te Willemstad, niet te spoedig te laten afschrikken door de laksheid en eventueele tegenwerking van plaatselijke vocalen.

Ik vind daartoe eerder vrijheid, omdat mij bekend is dat de commissie voor de handelspolitiek, alvorens bij de Regeering op verbetering van de inwendige haventoestanden aan te dringen, de zaak van vele kanten heeft bekeken, terwijl de sub-commissie, die voor het speciale onderzoek was ingesteld, tal van met Curaçao bekende personen heeft in gehoor ontvangen, die op langdurige, zoowel ambtelijke als niet- ambtelijke, ter plaatse opgedane ervaring konden bogen.

Bedoelde commissie nu beval aan, om een bescheiden deel van de in de toekomst noodige haveninrichtingen door de Regeering te doen aanleggen en exploiteeren. Zij meende dat de Regeering zich voorloopig zou kunnen bepalen tot het bouwen van een aanlegplaats voor groote schepen over een lengte van 200 of 300 meter op een plaats, waar gelegenheid tot verdere uitbreiding bestaat en over voldoend breede opslagplaatsen kan worden beschikt, en dat die bouw zoo mogelijk gepaard moest gaan met den aanleg van een doorgaanden verkeersweg langs den oostelijken oever van de Sint-Annabaai.

Tegelijkertijd bepleitte de commissie aanmoediging van het particulier initiatief, waarbij zij onder anderen het oog had op de aanvraag van de firma Maduro and Sons om haar kolenstation te mogen uitbreiden op een gouvernementsterrein, waarop het kruithuis staat.

Volgens de courantenberichten is deze aanvraag toegestaan, onder beding, dat langs dit terrein steigers en kaden voor een kolenstation moeten worden aangelegd, maar als men nu in de Memorie van Antwoord leest, dat men het in Curaçao verder overbodig acht, uitbreiding te geven aan de gouvernementskade, „daar het niet te voorzien is, dat het ooit noodig zal zijn over een grootere uitgestrektheid te beschikken, ten einde van gouvernementswege concurrentie in het leven te roepen", dan moet ik constateeren dat deze meening wel zeer afwijkt van die, welke de Commissie voor de handelspolitiek zich, na hoor en wederhoor, heeft gevormd en reeds daarom niet zonder nader onderzoek mag worden aanvaard.

Het is begrijpelijk, Mijnheer de Voorzitter, dat de Regeering, aanvankelijk voornemens om ten koste van niet onbelangrijke geldelijke offers verbetering in de inwendige haventoestanden te brengen, zich na kennisneming van de plaatselijke adviezen niet voelt aangemoedigd, *maar zij bedenke toch,* dat de toestanden op Curaçao zoo uiterst primitief zijn, dat het zoo niet mag blijven, indien het haar waarlijk ernst is om onze vervallen kolonie zooveel mogelijk te laten profiteeren van de voordeelen, die de opening van het Panamakanaal zal afwerpen. Immers, behoorlijke kaden of aanlegsteigers vindt men er niet. De oevers langs de St. Annabaai zijn — zooals ons geacht medelid Barge zeker beter zal weten dan ik, die het eiland door eigen aanschouwing niet ken — enkel maar beschoeid met palmieten, palen van, naar ik hoor, een meter of zeven lengte; bijgevolg zijn de vaartuigen verplicht een heel eind uit den wal te blijven. En dan zijn die oevers zoo goed als geheel in handen van particulieren, zonder recht van overgang. Er loopt geen weg langs, zoodat men de vaartuigen in den regel slechts over het water heen bereiken kan.

Hierin kan geen verbetering worden gebracht, zonder langs de haven te onteigenen en het is van kennelijk belang, dat die onteigening plaats vindt, vóórdat, door de verbetering van den havenmond, die terreinen aanmerkelijk in waarde kunnen zijn gestegen.

Het is lezenswaard, wat hierover geschreven staat in n°. 51 van 19 Dec. jl. van het *Koloniaal Weekblad,* orgaan der Vereeniging Oost en West. Daar staat:

„De oevers van de haven van Willemstad zijn voor het overgrootste deel in de handen van particulieren en dat reeds sedert onheugelijke tijden. Alleen een kade aan de Oostzijde, nog geen 200 M. lang, vlak benoorden de brug, de zoogenaamde Punda, behoort aan het Gouvernement en biedt eene ligplaats aan voor één stoomschip van de W.I. mail met nog eenige schoeners, voor 2 stoomschepen is zij reeds te klein. Verder Noordwaarts gaande over de brug over het Waaigat is er een werf, ongeveer 800 M. lang, welke behoort aan de Handels- en Industrie-Mij. „Curaçao", het is de voormalige werf van den heer A. Jesurun, met de daarbij behoorende werf „de Wilde", zij loopt langs de geheele oostzijde van de haven tot nagenoeg het Schottegat.

„Aan de Westzijde der haven vinden we eerst de achterkant van eenige particuliere huizen en vervolgens een werf, eveneens behoorende aan bovengenoemde Mij. en bestaande uit de voormalige werven van Blasini en Van der Meulen. Hieraan grenst de kolenopslagwerf van de firma Maduro en verder tot aan het Schottegat de terreinen en loodsen van Godden.

„Behalve laatsgenoemde, die door den eigenaar halsstarrig worden gesloten gehouden, en waarop zelfs geen tros van een schip mag worden vastgemaakt, zijn al deze werven voor het publiek toegankelijk en heeft deze toestand ook nimmer aanleiding tot eenige moelijkheid gegeven, doch men vergete niet, dat deze zich kan voordoen, zoodra het belang van een der eigenaars dit medebrengt.

„Het is te betreuren, dat het Gouvernement deze terreinen vroeger niet tot zich getrokken heeft, waartoe de gelegenheid wel heeft bestaan, maar men voelde wellicht toen de noodzakelijkheid niet hiervan; doch thans, nu men overal doordrongen is van het beginsel, dat havencomplexen niet in het bezit moeten zijn van particulieren, maar van publiekrechterlijke lichamen, is het een onafwijsbare eisch, voor het bezit van een goed ingerichte haven, dat deze terreinen zoo spoedig mogelijk door het Gouvernement aangekocht of onteigend worden."

Wat hier gezegd wordt door iemand, die ter plaatse goed bekend moet zijn, schijnt mij in hoofdzaak juist toe en dan kan men kwalijk beweren dat de haven van Curaçao *reeds nu geschikt zou zijn* om het verkeer naar de eischen des tijds te bedienen. En daarom heb ik, evenals de geachte afgevaardigde uit Utrecht, gemeend, de behandeling van het aangekondigd wetsontwerp niet te moeten afwachten en reeds nu den wensch te moeten uitspreken, dat de bemoeienis van de Regeering zich niet enkel moge bepalen tot verbetering van den haventoegang, de kustverlichting en het loodswezen, waardoor reeds het groote voordeel zal worden verkregen, dat grootere schepen gemakkelijker dan tegenwoordig zullen kunnen binnenkomen, maar dat, in aansluiting met het advies van de commissie voor de handelspolitiek, spoedig verder reikende maatregelen zullen worden genomen om onze kolonie in staat te stellen haar evenredig aandeel te verkrijgen in de voordeelen, welke uit de toeneming van de scheepvaart in de Caraïbische Zee kunnen voortvloeien.

Van welke zijde men de zaak ook beschouwt — zoo eindigt een lezenswaardig artikel over „De haven van Curaçao en het Panamakanaal", verschenen in de December-aflevering van *De Gids,* van de hand van den luitenant ter zee C. Aronstein, en ik wensch met zijn woorden te besluiten: het blijft noodzakelijk om vlug tot de uitvoering der plannen over te gaan en het is te hopen, dat Regeering en Kamers overtuigd mogen worden, dat dralen hier gelijk staat met achteruitgang. De beste wijze, waarop onze noodlijdende kolonie geholpen kan worden — zoo was ook de conclusie van dien zee-officier — is, zonder verwijl de haventoestanden te verbeteren.

De heer **van Deventer:** Mijnheer de Voorzitter! In de naar aanleiding van deze begrooting in de Tweede Kamer gewisselde stukken komt de verblijdende mededeeling voor, dat de phosphaatontginning Sint Barbara binnen betrekkelijk korten tijd weer zal worden hervat. Dit vooruitzicht houdt verband met het overgaan van die ontginning in Nederlandsche handen, en nu is naar aanleiding daarvan in het Verslag van onze Kamer aan den Minister gevraagd of ook maatregelen kunnen worden genomen, of wellicht reeds zijn getroffen, waardoor, bij het overgaan van die ontginning in een naamlooze vennootschap, een overwegende invloed van het buitenlandsche kapitaal kan worden geweerd.

Het door den Minister op die vraag gegeven antwoord is niet zeer bemoedigend, want het luidt ontkennend, omdat artikel 10 van de Curaçaosche Mijnwet de bedoelde phosphaatontginningen aan die Mijnwet onttrekt.

Art. 10 van de Curaçaosche Mijnwet zegt n.l., dat die wet niet van toepassing zal zijn op delfstoffen, ten aanzien van welke de eigenaar van den grond vóór 1 Juli 1906 eenige beschikking heeft genomen. Er wordt echter aan toegevoegd, dat de Regeering bevoegd blijft door onteigening die delfstoffen tot zich te trekken. Dit nu doet mij met te meer aandrang de vraag tot den Minister richten, of de Minister van de omstandigheden die zich hebben voorgedaan, geen partij kan trekken om van de nieuwe eigenaren, een Nederlandsche combinatie, gedaan te krijgen, dat, bij oprichting van een naamlooze vennootschap, deze bestuurd zal worden overeenkomstig art. 5 van de Mijnwet en of zelfs met gebruikmaking van de gelukkige omstandigheden, die zich thans, misschien tijdelijk, voordoen, geen verandering in de Mijnwet zou kunnen worden tot stand gebracht. Daarbij zou dan tevens kunnen worden getracht bepalingen in het leven te roepen, ter voorkoming van wat vroeger is gebeurd, n.l. dat de ontginning, waarvan de resultaten van zoo groot belang zijn voor het economisch leven van de kolonie, jarenlang achterwege bleef.

Het is op deze twee vragen, dat ik gaarne een antwoord van den Minister zou te gemoet zien. In de eerste plaats dus of het niet mogelijk zou zijn, de combinatie, die ten slotte de phosphaatontginning van St. Barbara in handen krijgt, te brengen onder bepalingen overeenkomstig art 5 van de Curaçaosche Mijnwet, en in de tweede plaats of niet een regeling kan worden getroffen, dat de combinatie niet alleen eigendomsrecht op die phosphaatontginning uitoefent, maar de ontginning ook werkelijk doet plaats hebben.

Een tweede onderwerp dat ik wensch aan te roeren, houdt verband met de verhooging van het subsidie voor het bijzonder onderwijs, dat door den Gouverneur van Curaçao is aangevraagd, doch door den Kolonialen Raad werd verworpen. In de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag van deze Kamer heeft de Minister ons medegedeeld, dat hij zich met die beslissing van den Kolonialen Raad niet kan vereenigen en nu een beroep wil doen op de Kroon overeenkomstig art 48, eerste lid, van het Regeeringsreglement van Curaçao. Het komt mij echter voor, dat in dit artikel niet wordt gesproken van, en ook niets wordt gezegd waaruit kan worden opgemaakt, dat de bedoeling zou zijn te spreken van een „beroep", maar dat het artikel alleen bepaalt, dat enkele onderwerpen waarin bij koloniale verordening kan worden voorzien ook kunnen worden geregeld bij Koninklijk besluit. Dat is een belangrijke bevoegdheid, die in 1901 aan de Nederlandsche Regeering gegeven is, een bevoegdheid waarvan naar het mij voorkomt met de grootste voorzichtigheid gebruik moet worden gemaakt en waaromtrent elke Regeering die het Regeeringsreglement heeft uit te voeren zich een bepaalde gedragslijn zal hebben voor te schrijven.

De redevoering van ons geacht medelid, den heer Kraus, heeft ons reeds een voorbeeld gegeven hoe het in sommige gevallen wenschelijk kan zijn den Kolonialen Raad niet in het treffen van zekere voorschriften te kennen. Ik zou zeggen, wanneer bij een beslissing plaatselijke belangen betrokken zijn die van overwegenden invloed zouden kunnen zijn op een zaak van meer algemeen belang, dan moet de Regeering zich van het begin af aan stellen op het standpunt, dat een dergelijke beslissing liever niet aan de koloniale wetgevende macht moet worden overgelaten. Ik vereenig mij, wat dit betreft, dan ook geheel met de uitspraak van den heer Kraus, dat het veel beter is ten aanzien van de havenbelangen van Curaçao de Nederlandsche Regeering een beslissing te laten nemen. Maar een dergelijk inzicht moet van te voren vaststaan. Men moet van te voren weten welken kant men uit wil, of men zelf wil handelen dan wel het koloniaal bestuur wil laten handelen.

Nu heeft ten aanzien van verhoogen van het subsidie voor het bijzonder onderwijs de Minister gemeend zich van het treffen van een regeling te moeten onthouden, omdat deze zaak naar zijn meening moest worden beslist door het koloniaal bestuur. Het koloniaal bestuur heeft een beslissing genomen, en nu deze niet is in den geest van den Minister, zegt de Minister: ik zal de zaak toch maar liever zelf regelen! Mij dunkt, dat op die wijze de gedeeltelijke autonomie die aan de kolonie Curaçao is toegekend niet anders wordt dan een wassen neus, daar zij alleen maar van kracht zal zijn voor zoover de koloniale raad de gewillige dienaar is van den Minister.

Ik zeide zooeven reeds, dat de Minister sprak van een „beroep" dat hij wil doen op de Kroon, maar dat van eenig beroep in art. 48 van het Regeeringsreglement geen sprake is. Wil men een beroep zoeken in de bepalingen van het Regeeringsreglement, dan zal men dat vinden in art. 49, waar bepaald wordt, dat, indien het koloniaal bestuur verordeningen heeft vastgesteld die in strijd zijn, hetzij met een Koninklijk besluit, hetzij met de wet, hetzij met het algemeen belang, de Minister, den Raad van State gehoord, een besluit tot vernietiging van zulk een verordening kan provoceeren. Dit geval is echter thans niet aanwezig. De Minister heeft de beslissing overgelaten aan den kolonialen wetgever en is naar het mij voorkomt verplicht die beslissing te eerbiedigen.

Wij lezen verder in de Memorie van Antwoord, dat een suppletoire begrooting het Departement van den Minister reeds heeft verlaten en dat daarin een post voorkomt tot verhooging van de uitgaven voor het onderwijs, uit welken post de gelden voor de door den Minister beoogde verhooging van het subsidie zullen kunnen worden gevonden. Ik hoop, dat in de Tweede Kamer stemmen zullen opgaan tegen een dergelijke voornemen en dat, in het belang van de gedeeltelijke autonomie van Curaçao, de Tweede Kamer aan dat onderdeel van het voorstel van den Minister haar goedkeuring zal onthouden.

Ik meende evenwel, dat het zijn nut kon hebben om nu reeds van deze plaats een enkel woord van protest te doen hooren tegen wat in de laatste dagen door een van de Nederlandsche bladen gequalificeerd is als „reactionnaire staatkunde."

De heer **Hovy**: Mijnheer de Voorzitter! In het Voorloopig Verslag is de volgende opmerking gemaakt:

„Enkele leden oordeelden, dat de traktementen van de rechterlijke ambtenaren te gering waren. In een duur land, waar de prijzen voor onvermijdelijke levensbehoeften, die uit Europa of Noord-America geïmporteerd moeten worden, hoog zijn, waren traktementen als de thans bepaalde voor rechterlijke en andere hooge betrekkingen te gering. Om te gemoet te komen aan de bezwaren, die het verblijf in de kolonie medebrengt, is goede salarieering een billijke eisch."

Hetzelfde onderwerp schijnt blijkens de Memorie van Antwoord ook een 11-tal jaren geleden aan de orde geweest te zijn en toen is door de Regeering geantwoord, dat in verband met den weinig gunstigen toestand van de schatkist niet aan verbetering kon worden gedacht.

Uit informaties die ik heb ingewonnen is mij gebleken, dat door de betrokken rechterlijke ambtenaren zelf, eenige jaren geleden tot de Regeering een aanvrage tot verhooging van de salarissen is gericht en dat de Regeering toen heeft geantwoord, dat er ook bij de bestaande salarissen nog voldoende aanbod was om in de behoeften te voorzien. Nu moet ik zeggen, dat ik met het standpunt van „vraag en aanbod" niet dweep. Ik geloof, dat men moet vragen wat de goede krachten zijn en wat het loon is, dat hun in billijkheid toekomt. Er kunnen altijd menschen zijn, die om de een of andere reden gaarne het land verlaten en met een geringer traktement genoegen kunnen nemen, omdat zij zelf niet zonder middelen zijn, maar het zou niet verstandig zijn altijd zulke menschen uit te zenden. Dat dit zelfs heel weinig gewenscht kan zijn, weet ik uit eigen ondervinding. Ik heb wel eens menschen, die ik kende, zien uitwijken naar de koloniën nadat zij hier niet voorspoedig waren geweest in hun arbeid, over wier bekwaamheid door der beoordeeling bevoegden de schouders werden opgehaald. Dat waren dan zeker geen eerste-klasse-menschen, terwijl het juist gewenscht is, dat de Regeering de beste krachten uitzoekt voor de vervulling der betrekkingen van rechterlijk ambtenaar in de kolonie. Trouwens een matige traktementsverhooging zou, waar het hier maar weinig titularissen betreft, de financiën slechts met enkele duizenden guldens drukken, wat zeker geen al te groot bezwaar kan opleveren. En een verhooging is zeer noodig. Men heeft maar na te gaan, om dit in te zien, hoe duur de levensmiddelen zijn, vooral in den laatsten tijd gedurende en na de groote droogte, waardoor de prijzen zoozeer gestegen zijn. De melk, die normaal 25 cts. per L. kost, is thans gestegen tot 50 cts., ook nadat er regen gekomen is. Blikjes groenten en vleesch, dat slecht is, eieren, alles is even duur, zoodat het niet te verwonderen is, dat de rechterlijke ambtenaren niet rond komen met hun traktement. Zelfs ken ik jonge menschen, die derwaarts zijn getrokken met een klein gezin, welke reeds van het hunne moesten inteeren, terwijl men als men naar Curaçao gaat, reeds een offer brengt. Men moet daar dus niet moeten toeleggen op hetgeen men daar verdient, maar eer iets over kunnen leggen.

Ik beveel deze aangelegenheid zeer aan de aandacht van den Minister aan en hoop dat hij aanleiding zal mogen vinden, ook al is de toestand der financiën niet rooskleurig, toch in deze zaak voorziening te treffen.

De heer **de Waal Malefijt**, Minister van Koloniën: Mijnheer de Voorzitter! De geachte afgevaardigden, de heeren d'Aumale van Hardenbroek en Kraus, hebben de havenverbetering van Curaçao ter sprake gebracht, een punt, dat ook reeds sedert lang de volle aandacht der Regeering heeft gehad.

De beide geachte afgevaardigden hebben critiek geoefend op een mededeeling, die voorkomt in de Memorie van Antwoord betreffende de houding in deze zaak aangenomen door den Kolonialen Raad. Men leest n.l in de Memorie van Antwoord:

„De Koloniale Raad, in kennis gesteld met de voorstellen, door den Gouverneur gedaan naar aanleiding van het „Rapport betreffende de havenplannen voor Curaçao" van de Commissie voor de Handelspolitiek, heeft daarin geen aanleiding gevonden zich dienaangaande uit te spreken."

Nu zegt men: wat is dat voor een manier van doen, dat, waneer de Koloniale Raad in kennis wordt gesteld met plannen tot verbetering van de haven, hij daarin niet eens aanleiding vindt om zich daarover uit te spreken. Ik erken, dat, de mededeeling in de Memorie van Antwoord een eenigszins vreemden indruk maakt, daarom zal ik haar thans nog eenigszins aanvullen.

Het rapport van de commissie is door mij gezonden aan den Gouverneur met verzoek daarover advies te willen uitbrengen. De Gouverneur heeft dit gedaan, maar heeft, na hetgeen in Curaçao bij de jongste begrootingsbehandeling over de havenverbetering te doen is geweest, het niet noodig geacht om daarover nog den Kolonialen Raad te hooren. Ik was daarmede niet tevreden en heb instantelijk verzocht om aan den Raad mededeeling te doen van de plannen, ten einde den Raad in de gelegenheid te stellen om, mocht het college het daarmede niet eens zijn, ter zake een voorstel te doen. Daarop heeft de Gouverneur geantwoord wat in de Memorie van Antwoord is medegedeeld, dat de Raad geen aanleiding gevonden had om zich nader uit te spreken. Men moet het dus niet opvatten alsof de Koloniale Raad geen belang stelt in de zaak, maar dat het college met de voorstellen instemt. Ik vertrouw dat deze verklaring een anderen kijk op de zaak zal geven.

Ik kom nu tot de quaestie zelf. In het wetsontwerp, dat nu bij den Raad van State is, wordt voorgesteld om de haven-breedte, die aanvankelijk was voorgesteld op 65 M., op te voeren tot 80 M. De breedte van 100 M., opgenomen in het plan-Leezer-Everts welke breedte in het rapport der heeren Kraus en Welcker niet overmatig werd genoemd, voor een haven die haar uitmonding in volle zee heeft, heeft men beter geacht niet voor te stellen, omdat men in Curaçao vreesde, dat, indien de mond van de haven zoo breed gemaakt werd, men in de haven te veel last zou krijgen van den golfslag en dat de pontonbrug en de kade, die daar achter gelegen, is, daardoor gevaar zouden loopen. Daarom heeft men gemeend zich te moeten bepalen tot een breedte van 80 M., terwijl de diepte van de haven op 10,8 M. zou gebracht moeten worden. De haven zelf heeft op sommige punten ook geen grooter breedte dan 80 M.

Wat nu de vraag betreft of er geen gouvernementshandelskade moet aangelegd worden, kan ik antwoorden, dat de Gouverneur die vraag heeft overwogen. De Gouverneur heeft medegedeeld, dat er op het oogenblik een gouvernementshandelskade aanwezig is van 180 M., die nu wel niet is ingericht zooals de geachte afgevaardigde dit zou verkiezen, maar die toch zeer bruikbaar is. Mocht een grootere uitgestrektheid noodig blijken, dan kan tot onteigening daarvan worden overgegaan. Op het oogenblik acht de gouverneur het echter niet noodig om naast de bestaande havenexploitatie een gouvernementsexploitatie te vestigen.

De geachte afgevaardigde heeft de vraag gesteld of het wel verstandig is om ons neer te leggen bij de meening van den Gouverneur en van den Kolonialen Raad en of het niet beter zou zijn van uit Nederland een commissie te zenden, ten einde daar de zaak eens te gaan opnemen. Men kon dan met haar advies rekening houden. Naar mijn meening moet men bij deze soort aangelegenheden zeer voorzichtig te werk gaan. Het is in Indië meermalen gebleken, dat men met het uitzenden van dergelijke commissiën veel goeds kan bereiken, maar dan moet dit geschieden in overleg met het koloniaal bestuur. Ik zou het geen goede politiek achten, als men een door het koloniaal bestuur gegeven advies eenvoudig ter zijde legde en een commissie uitzond om te gaan zien, hoe gehandeld moest worden en te minder is dit noodig, nu met spoed zal geschieden wat de Regeering voornemens is te doen, namelijk de haven van Curaçao aanzienlijk te verbeteren door de breedte van de opening te te brengen op 80 meter en de diepte op 10,80 meter en tevens het loodswezen en de verlichting van de haven te verbeteren. Op deze wijze zullen wij de eerste toekomst met gerustheid kunnen te gemoet gaan. Wordt dan tevens aan den Gouverneur het vooruitzicht geopend dat, zoodra een nadere verbetering noodig mocht blijken, daartoe niet zal worden overgegaan dan na overleg met een commissie in Nederland, dan zullen de Gouverneur en de Koloniale Raad niet het gevoel behoeven te hebben, dat zij als het ware onder curateele staan van een commissie in Nederland.

Ik kan daarom den geachten afgevaardigde niet toezeggen, dat ik aan zijn verlangen zal voldoen, maar ik wil wel gaan in de door hem gewenschte richting, doch altijd in overleg met den Gouverneur en niet buiten den Gouverneur om en tegen den Kolonialen Raad in. Juist bij aangelegenheden als deze, die plaatselijk moeten worden beoordeeld, kan men het advies van den „man of the spot" niet missen. Ook meen ik, dat zij die nu het havenbedrijf in Curaçao in handen hebben genomen, bezield zijn met den ernstigen wil om daar inderdaad iets goeds tot stand te brengen en de berichten, die ik daaromtrent heb gekregen, geven mij goede hoop, dat het ook den geachten afgevaardigde wel zal medevallen.

De geachte afgevaardigde de heer van Deventer heeft ter sprake gebracht de ontginning van de Santa Barbara-mijnen op Curaçao.

Hij heeft naar aanleiding daarvan een tweetal vragen tot mij gericht. In de eerste plaats heeft hij gezegd, dat wel in de Memorie van Antwoord wordt verklaard, dat de bepaling van art. 5 van de Curaçaosche Mijnwet niet van toepassing is op de Santa Barbara-mijnen, maar dat wellicht die bepaling op de mijnen toepasselijk verklaard zou kunnen worden.

Ik moet den geachten afgevaardigde antwoorden, dat van mij een voorstel in die richting niet te verwachten is. Bij de behandeling van de Mijnwet is juist de bepaling opgenomen, dat aan bestaande rechten niet zou worden geraakt en dat men de mijnen waarop iemand bezitsrecht kon laten gelden, niet bracht onder de bepalingen van de wet. Ik geloof niet, dat het goede politiek zou zijn om, waar uitdrukkelijk een dergelijke bepaling is opgenomen, die ter zijde te gaan stellen en nu te gaan bepalen dat de wet ook heeft terugwerkende kracht voor die ondernemingen die vroeger in exploitatie zijn gebracht. De Regeering staat daarom echter niet machteloos tegenover personen die mijnen op Curaçao niet zouden willen ontginnen. Immers, art. 10 van de Mijnwet maakt onteigening in het algemeen belang mogelijk, en indien bleek, dat de nieuwe combinatie — ik verwacht beter van haar — het voorbeeld van de vroegere bezitters zou volgen en de mijn ongebruikt en ongeëxploiteerd zou laten liggen, dan zouden wij in die bepaling een krachtig middel hebben om te dwingen tot exploitatie; dat art. 10 stelt ons in staat om te zorgen dat men de zaak niet maar stil kan laten liggen. Indien wij dat voorschrift niet hadden gehad en men niet den indruk had gekregen door het uitzenden der bekende commissie, dat het de Regeering ernst was met hare plannen om tot onteigening over te gaan, indien de exploitant nalatig bleef, dan houd ik mij overtuigd, dat wij op het oogenblik niet zoover zouden zijn als wij nu zijn. Ik heb dan ook de verwachting dat hetgeen vroeger met die mijn is gebeurd zich in het vervolg niet weder zal voordoen.

De geachte afgevaardigde heeft verder gesproken over het voornemen van de Regeering om over te gaan tot verhooging van het subsidie voor het bijzonder onderwijs. De geachte afgevaardigde wees er daarbij op, dat in de Memorie van Antwoord zou zijn gesproken van een beroep op de Kroon. Als men de woorden leest zooals ze in de Memorie van Antwoord staan, zou men eenigermate aan zoo iets kunnen denken. Dat is echter de bedoeling niet. Er staat: „is het zijn voornemen een beroep te doen de Kroon ten einde overeenkomstig het 1ste lid van art. 48 van het Curaçaosche Regeeringsreglement in de gewenschte regeling bij Koninklijk besluit te voorzien". Dit beteekent niet dat door den Minister beroep zou worden ingesteld in den zin waarin men in den regel dat woord bezigt, maar dat aan de Kroon zal worden verzocht een besluit uit te vaardigen, waarbij de zaak geregeld wordt. Het woord „beroep" is hier synoniem met „voorstel" van den Minister.

De geachte afgevaardigde heeft in verband met deze mededeeling gewezen op een artikel van de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, waarin gesproken werd van reactionaire politiek en gezegd dat de gedragslijn door de Regeering in deze gevolgd, niet was volgens den geest van het regeeringsreglement.

De geachte afgevaardigde meende dat men van te voren moest vaststellen, welke onderwerpen zullen worden geregeld bij Koninklijke besluiten en welke bij koloniale verordening.

Nu kan het wel zijn, dat de geachte afgevaardigde van meening is, dat de zaak zoo geregeld moest worden, maar zoo is zij niet geregeld. Die bepaling is juist in het regeeringsreglement gebracht, omdat het kan voorkomen, dat in de kolonie een besluit wordt genomen, dat niet voor vernietiging vatbaar is, bijv. om iets niet te doen of wel, dat een besluit valt waarvan men kan zeggen, dat, wanneer het gewijzigd kon worden ingevoerd, het daartegen bestaande bezwaar zou vervallen.

Nu heeft de Gouverneur voorgesteld aan den Kolonialen Raad om het subsidie voor de bijzondere scholen te verhoogen. Ik mag inderdaad zeggen, dat dit was een gelukkig voorstel. De subsidiën toch zijn zoo treurig laag, dat het onmogelijk is daarmede goede scholen op te richten. In het geheel heeft de Roomsch-Katholieke missie op de 6 eilanden 23 scholen, waarop 4907 leerlingen gaan. Alle te zamen krijgen deze een subsidie van f 31000, wat overeenkomt met f 6,30 per leerling. Nu was voorgesteld het subsidie te vermeerderen tot f 9.25 per leerling. Het blijft dan nog belangrijk beneden het cijfer, wat het Gouvernement zou moeten betalen, wanneer het zelf in het onderwijs zou moeten voorzien.

M. i. behoort er in deze zooveel mogelijk overeenstemming te zijn tusschen de kolonie en het moederland. Wanneer nu de Koloniale Raad besloten had om op de een of andere wijze het voorstel van den Gouverneur te amendeeren, zou het misschien nog overweging verdiend hebben er in te berusten, maar dit is niet gebeurd. De raad heeft eenvoudig het voorstel afgestemd, terwijl ik later hoop aan te toonen, dat de gronden, die daarvoor zijn aangevoerd, lijnrecht indruischen tegen onze geheele onderwijspolitiek. Ik heb gemeend om deze reden verantwoord te zijn, om wanneer de Kamer de gelden daarvoor eenmaal zal hebben gevoteerd, bij de Kroon een voorstel aanhangig te maken om een subsidieering te krijgen, die meer overeenstemt met het doel, waarvoor de subsidie gegeven wordt.

Het zal dus niet geschieden buiten de Wetgevende Macht om; neen, de Minister kan in deze niets doen, tenzij eerst de Staten-Generaal de gelden hebben gevoteerd, die noodig zijn. Het is eenvoudig dat de hoogere wetgeving komt in de plaats van de lagere wetgeving.

De heer Hovy heeft gesproken over de rechterlijke traktementen te Curaçao. Ik heb reeds in de Memorie van Antwoord medegedeeld, dat ik inderdaad van meening ben, dat er veel voor te zeggen is, om deze zaak nog eens nader te bezien en ik geef dan ook gaarne de toezegging, dat ik in deze met het Gouvernement in nader overleg zal treden.

Hiermede meen ik de verschillende sprekers te hebben beantwoord.

De heer **Kraus**: Mijnheer de Voorzitter! Het komt mij voor, dat mijn mede-afgevaardigde, de heer d'Aumale van Hardenbroek, en ik niet ontevreden kunnen zijn met het antwoord van den Minister. Immers, de Minister heeft zich niet afkeerig betoond van het instellen van een nader onderzoek naar de wenschelijkheid om de denkbeelden van de Commissie voor de Handelspolitiek te verwezenlijken.

Het eenige bezwaar, dat bij den Minister blijkt te bestaan, een bezwaar waarvoor ik met hem iets gevoel, is, dat hij den Gouverneur van Curaçao niet een commissie tot het instellen van een nader onderzoek zou willen opdringen. Ik kan mij echter moeilijk voorstellen, dat de Gouverneur er bezwaar tegen zou kunnen maken dat uit een oogpunt van algemeen handelsbelang een zoodanig onderzoek zou worden ingesteld, te meer waar men mag aannemen, dat in een kleine kolonie als Curaçao niet genoegzaam deskundige personen aanwezig zullen zijn om hem in deze zaak behoorlijk en onafhankelijk van advies te dienen.

Ik wil dus hopen, dat de Minister er toe zal willen overgaan om met den Gouverneur omtrent deze zaak in nader overleg te treden.

De beraadslaging wordt gesloten en het wetsontwerp zonder hoofdelijke stemming aangenomen.